12 OLDAL ✻ ÁRA 1½ DINÁR

Poštarina plaćena!

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam — Subotica, KEDD 1925 május 19. — 134. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. ∴ Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A lakáskérdés

Jobban szeretnénk, ha nagy szabásu állami épitési akció tenné aktuálissá a lakásügyekkel való foglalkozást, nem pedig az uj lakástörvény, melynek intézkedései a tegnapi napon váltak ismeretessé. Minden törvénynek az a célja, hogy az érdekeltek megelégedésével rendezze a jogviszonyokat. A lakástörvény lehetetlenségre vállalkozott, mert elképzelhetetlen a lakástörvénynek olyan szabályozása, mely ugy a háztulajdonosok, mint a lakók érdekeltségét kielégiti. A lakástörvény ügyes „trük"-kel kisérli meg az ellentétek áthidalását, amikor egyrészt a lakbérek megállapitását a felekre bizza, másrészt azonban a megüresedő lakások feletti rendelkezés jogát a lakásbiróságra ruházza. Igy a háztulajdonosoknak épen olyan érdekük füzödik a lakbér egyezményes megállapitásához, mint a lakóknak, mert igaz ugyan, hogy tehetősebb lakóiknak, akik nem hajlandók megfizetni a követelt bért, felmondhatnak, de kiteszik magukat annak, hogy a lakásbiróság „kedvezményes" bérlőt utal be a megüresedett lakásba. Ily módon pedig a háztulajdonos csak egy töredékét kapja annak a bérnek, amit egyébként megkaphatott volna s az a lakás, a mi felett egyszer a lakástörvény rendelkezik, ahogy a jelek mutatják, „kedvezményes lakás" marad, ha nem is az emberi kor legvégső határáig, de mindenesetre azon az időn tul, amit a háztulajdonos a fölajánlott bér elfogadásának vagy visszautasitásának kérdésében még mérlegelhet.

Nincs, de nem is képzelhető el az a törvényhozói bölcseség, mely a lakáskérdést meg tudná oldani — lakás nélkül. A lakásinségen nem segit sem törvény, sem rendelet, a lakásinséget gyökeresen csak uj lakások szüntethetik meg. Mindenképen dicsérni lehet a lakástörvénynek azt az intencióját, mely a törvény erejével akarja megteremteni az épitkezési kedvet. A törvény kényszere azonban egymagában csak a kibuvókat fogja szaporitani és szélesiteni. A mai gazdasági viszonyok mellett az épitkezés állami feladattá vált. Ha nem is látjuk annak nyomait, hogy a kormány állami lakásépitési akciót kezdeményez, mely legalább kislakások épitését tüzné ki célul — amire a szanálásra szorult Ausztria olyan gyönyörü példát nyujtott s amire az elszegényedett Magyarországnak is vannak milliárdjai — az mégis elvárható volna attól az államhatalomtól, mely a vállalatokat tisztviselőlakások épitésére kényszeriti, hogy a saját tisztviselőinek és alkalmazottainak lakásáról nem csak a törvény kedvezményeivel, hanem uj lakások épitésével fog gondoskodni. Végtére is, ha kis szövetkezeteket, a gazdasági élet terhei alatt nyögő vállalatokat arra lehet kényszeriteni, hogy alkalmazottaiknak uj lakásokról gondoskodjanak, akkor ugy gondoljuk, legelső sorban az állami üzemeket és állami igazgatási ágakat lehetne erre kényszeriteni. Miért nem épit tisztviselőlakásokat az államvasut? Sokkal több anyagi eszköze, sokkal könnyebb módja lenne hozzá, mint akár a legvirágzóbb kereskedelmi vállalatoknak. S ha csak a vasutasok által bérelt lakások szabadulnának fel, máris érezhető lenne a városokban a lakásinség enyhülése. De az igazságügyi tárca terhére miért nem épitkeznek a birák és igazságügyi tisztviselők részére családi otthonokat, hiszen az igazságszolgáltatás jövedelmező állami funkció s abból, amit a pereken az államhatalom keres, monumentális lakásépitési akció költségeit lehetne fedezni.

Állami épitési akció nélkül a legjobb megoldás is félmegoldás s a legigazságosabb szabályozás is szociális elégületlenséget kelt. Törvény szigorával nem lehet épitkezési kedvet teremteni, ehhez egészséges gazdasági élet, igazságos és méltányos adórendszer az elengedhetetlen kellékek. A lakásinség megoldását mindenki az államhatalomtól várja, de a lakáskérdést különben oldja meg egyetlen uj bérház, mint a legbölcsebb lakástörvény.

A Radics-párt sürgeti a megegyezést

Radics Pavle tárgyalásai a radikális-párt vezetőivel

Beogradból jelentik: A várakozás ellenére a hétfői napon igen mozgalmas volt a politikai élet, ugy a kormány, mint az ellenzéki oldalon élénk tárgyalások folytak a politikai helyzet aktuális kérdéseiről. A radikálisok és a Radics-párt közti tanácskozások elhuzódása igen ideges hangulatot teremtett a Radics-párt köreiben, ahol már némi bizalmatlansággal nézik *Pasics* miniszterelnök és általában a radikálisok szerepét. Az elégedetlenség a horvát képviselők közt olyan nagyfoku, hogy amennyiben a megegyezést hamarosan nyélbe nem ütik, *a politikai életben lényeges változás fog beállni.* Jellemző a Radics-pártiak hangulatára az a nyilatkozat, a melyet egy tekintélyes horvát politikus tett a *Bácsmegyei Napló* munkatársa előtt.

— A Radics-párt — mondotta — minden áldozatot meghozott, mindent megtett, de végre is nekünk eredményt is kell mutatni a horvát népnek. A parlamentben és egyebütt is loyális nyilatkozatokkal lehetővé tettük a radikálisok közeledését és még azt sem *értük el, hogy függőben levő mandátumainkat igazolják.* Ha sokáig próbára teszik türelmünket, könnyen megtörténhetik, hogy más utakat fogunk keresni politikai céljaink elérésére. A kormánynak már régen be kellett volna látni, hogy *ezt a helyzetet likvidálni kell,* mert ha erélyes ellenzéki akciót kezdünk, akkor a mostani helyzet hamarosan fel fog borulni. Az ugyanis ma már nem vitás, hogy *függőben levő mandátumainkat igazolni fogják azok után a nyilatkozatok után, a melyek a parlamenti ankétbizottság vezetői részéről elhangzottak.* A kormány ilyen nagy ellenzékkel nem tud dolgozni és nem marad más hátra, *mint őszre feloszlatni a parlamentet.* Egyelőre még ellenzékben vagyunk és megvárjuk a legközelebbi napok fejleményeit.

Az ellenzéki blokk vezetőinek konferenciája

Az ellenzéki blokk Beográdban tartózkodó vezetői hétfőn este hosszabb konferenciát tartottak *Davidovics* Ljuba elnökletével. A tanácskozáson a klerikális párt részéről dr. *Hohnyec,* a muzulmán párt részéről *Halil Hrasznica* bég, a Radics-pártból pedig *Radics* Pavle, továbbá a blokk két főtitkára, dr. *Kumanudi* és dr. *Polics* vettek részt. *Radics* Pavle ez alkalommal részletesen beszámolt a függőben levő Radics-párti mandátumok igazolására vonatkozóan folytatott legutóbbi tanácskozásairól. Az ülésről kommünikét nem adtak ki és annak résztvevői sem nyilatkoztak a tanácskozás tárgyáról.

A minisztertanács ülése

A kormány tagjai hétfőn délután 5 órától este 8-ig minisztertanácsot tartottak, amelyen *Pasics* miniszterelnök elnökölt. Sztojadinovics pénzügyminiszter részletesen ismertette pénzügyi terveit és az ország pénzügyi helyzetét, majd *Radojevics* közlekedésügyi miniszter terjesztette elő közlekedési programját, amit a minisztertanács jóváhagyott. Ezenkivül néhány kisebb hitelt szavaztak meg.

A parlamenti bizottságok is folytatták hétfőn tanácskozásaikat. A földmives hiteleket tárgyaló albizottság már a javaslat részletes vitájának befejezése előtt áll és remélhető, hogy ez a bizottság már hétfőn a parlament elé terjesztheti jelentését. Ujból tartott a birósságok szervezését tárgyaló albizottság is, amely megkezdte a javaslat részletes vitáját. A sajtótörvényt tárgyaló bizottságot is keddre ujból összehivták.

Jugoszláv-magyar pénzügyi tárgyalások

Értekezletet tartottak hétfőn délután a jugoszláv magyar delegációk pénzügyi bizottságai is. Az ülésen a magyarországi pénzintézetek által kibocsátott háboruelőtti záloglevelek és sorsjegyek beváltásáról tanácskoztak. Tekintettel arra, hogy több százmillió értékü ilyen értékpapir van jugoszláv állampolgárok birtokában, a kérdés rendezése iránt gazdasági körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg. A bizottság most a valorizációs kulcs mértékéről tárgyal, amely hir szerint az egyes értékpapiroknál különböző méretü lesz. Mint *Grgni* Dusán dr., a jugoszláv delegáció vezetője munkatársunk előtt kijelentette, a tárgyalások a legjobb uton haladnak a megegyezés felé.

A népszövetségi főtanács ülése

A Népszövetség főtitkársága hivatalosan értesitette a kormányt, hogy a Népszövetség főtanácsa junius 8-ikán ül össze, amely alkalommal Magyarország és Ausztria gazdasági szanálásának kérdésével foglalkoznak. A kormány elhatározta, hogy ezen az ülésen a SHS királyságot *Jovanovics* Milutin berni követ fogja képviselni, amiről a külügyminisztérium a Népszövetség főtitkárságát értesitette.

Radics Pavle ujabb tárgyalásai a radikálispárt vezetőivel

A *Novosti* értesülése szerint *Radics* Pavle vasárnap délután még két Radics-párti képviselő társaságában autón Smederevóba rándult ki, ahol *Stefanovics* Milos, a *Vreme* kiadójának szőlőjében töltötte az estét *Kojics* Dragutin, *Janjics* Voja és *Markovics* Lázár radikális képviselők társaságában. Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonitanak a Smederevóban lefolyt találkozásnak és tanácskozásoknak, annál is inkább mert hétfőn délelőtt *Markovics* Lázár meglátogatta *Pasics* miniszterelnököt, akivel feltünő hosszu ideig konferált, majd a miniszterelnök után *Nincsics* külügyminisztert is felkereste. A Pasics és Markovics közötti tanácskozást összefüggésbe hozzák a smederevói tanácskozással és azt hiszik, hogy a Radicsékkal folyó tanácskozások most már gyorsabb tempóban fognak haladni.

Pasics miniszterelnök egyébként

fogadta hétfőn *Trifkovics* Markót, a parlament elnökét is, akivel hosszabban tanácskozott a parlament munkaprogramjáról. Trifkovicsot később a parlament elnökségén felkereste *Davidovics* Ljuba az ellenzéki blokk elnöke is, aki a parlament munkaprogramjáról érdeklődött. A betegségéből felépült *Gyuricsics* Marko szociálpolitikai miniszter is látogatást tett a délelőtt folyamán *Pasics* miniszterelnöknél.

Noviszad fejlődése

A városi főmérnök tervei

A noviszadi városi mérnöki hivatal — amelynek élén *Plavsics* Nikola, a kiválóan képzett és moderngondolkodású főmérnök áll — a több mint öt havi polgármesterválság alatt fontos, további halasztást nem tűrő városi munkálatok előkészítésére szorítkozott. *Plavsics* Nikola főmérnök az előkészített munkálatok egész sorával lép a városi tanács elé.

Ezekről a főmérnök a következőkben nyilatkozott a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

A várost négy fontos kérdés érdekli. *A légszeszgyár üzembehelyezése, a nagyrét lecsapolása, az uj vasuti híd és a vizvezeték és csatornázás* kérdése állanak az érdeklődés homlokterében.

A *légszeszgyárat* mielőbb üzembe kell helyezni. Már sürgős ajánlatokat kértem neves külföldi cégektől és a kérdést ugy kívánom megoldani, hogy azáltal a városra még anyagi előnyök is háramoljanak. A *nagyrét* lecsapolása révén a város nagykiterjedésü földekhez jutna, ami a város vagyonát lényegesen növelné. Vasárnap dr. *Illes* Braunkóval, a radikális-párt uj elnökével már megtekintettük a sürgősen létesitendő intézményeket. *A vizvezeték és csatornázás* terveit már elkészitettem és a legközelebbi tanácsülések egyikén javaslatot teszek a városi tanácsnak, hogy irjon ki pályázatot a vizvezeték- és csatornázás munkálataira és igy *a jövő őszkor már a belváros vizet kaphat.*

Nem kevésbé sürgős az uj vashid és minthogy ennek létesitése hosszu ideje már huzódik, ajánlatokat kértem neves külföldi cégektől a hidszerkezet felszerelésére és ha ez meg van, küldöttség megy le a pénzügyminiszterhez, akit arra fognak kérni, hogy ha mi felszereltetjük a hidat, az állam ennek ellenében engedje át a hidvámot a városnak, a mely megoldás lehetővé fogja tenni, hogy a hid egy év alatt elkészülhessen.

Most már minden a kiszélesitett városi tanácstól függ és hiszem, hogy hamarosan megindulhat a nagy alkotó munka.

Szavinkov Borisz nem halt meg

A balkáni kommunista akciót vezeti?

Fantasztikus bécsi jelentés érkezett a beogradi rendőrséghez

A hires orosz szociálforradalmárról, *Szavinkov* Boriszról, aki a napokban közölt tudósitások szerint a moszkvai fogházban öngyilkosságot követett el, legendaszerü hirek járnak. Amig moszkvai forrásból ujabb jelentések ismertetik az öngyilkosság részleteit, ugyanakkor más helyekről az a feltevés kapott szárnyra, hogy *Szavinkov él* és az öngyilkosság hirét a szovjetkormány csak azért költötte, hogy ezzel *elterelje a figyelmet azokról a nagyszabásu feltorgató tervekről, amelyeknek kivitelében éppen Szavinkovra vár a legfontosabb vezetőszerep.*

A moszkvai lapok ugyan megerősitik azt a hirt, hogy Szavinkov a fogház ötödik emeletén lévő cellájának ablakából levetette magát az udvarba és szörnyethalt. Azt is közlik, hogy néhány órával öngyilkossága előtt levelet irt *Dzserjinszki* népbiztosnak, amelyben arra kérte, hogy siettesse szabadonbocsátását. A levélben többek között a következőket irta:

— Amikor letartóztattak, két lehetőségről voltam meggyőződve. Az első az volt, hogy főbelőnek, a második pedig, hogy hisznek nekem és lehetőséget adnak nekem a munkára. A harmadik megoldás, vagyis a fogság, teljesen érthetetlen előttem, mert nem követtem el olyan dolgot, amiért azt megérdemeltem volna. Semmi szükségem sincs arra, hogy megjavuljak, mert az élet tapasztalatai már eléggé megjavitottak. *Hónapokon át vártam a kegyelmet, de hiába, annak ellenére, hogy semmiféle kétség sem férhetett az őszinteségemhez.* Sokat elmélkedtem és nem szégyenlem bevallani, hogy sokat tanultam fogságom alatt. Ha ön hisz nekem, akkor *adjon alkalmat, hogy foglalkozhassak valamivel, hiszen én is küzdöttem egykor a forradalom érdekében.*

A levél elküldése után Szavinkov szokásos sétáját tette meg a börtön udvarán s amikor visszavezették cellájába, már ot várta a börtön igazgatóságának egy levele, amelyben arról értesitették, hogy a legfőbb törvényszék visszautasitotta pöre reviziójára vonatkozó kérését. Amikor a levelet elolvasta, felugrott az ablak párkányára s miután az ablakon nem volt rácsozat, levetette magát az udvarra.

Ezekkel a hirekkel ellentétben azonban — *mint Beogradból jelentik* — beogradi, szófiai és athéni hivatalos körökнél meglehetős hitelre talált az a bécsi forrásból származó bizalmas értesités, hogy a moszkvai szovjetkormány *az öngyilkosság hirével egyidejüleg utnak inditotta magát Szavinkov Boriszt is, azzal a megbizással, hogy a balkáni államok forradalmasitását vegye a kezébe.* A beogradi rendőrség különösen azért nem tartja kizártnak ezt a lehetőséget, mert egyrészt Szavinkovról köztudomásu, hogy egész életében a nagy kalandok embere volt, forradalmárból ellenforradalmárrá, majd ismét meggyőződéses bolsevikivé vált, másrészt, mert *az utóbbi időben leleplezett akciók valóban avatott, erős kéz irányitásáról tesznek bizonyságot.*

Mindazonáltal nem adnak teljes hitelt azoknak az értesitéseknek, amelyek feltétlenül kétségbevonják a moszkvai öngyilkosság hirének valódiságát és a Szavinkovra vonatkozó fantasztikus kombinációról adnak számot. De Szavinkov egyéniségére és a multban tapasztalt moszkvai meglepetésekre való tekintettel ezt a lehetőséget sem hagyják figyelmen kivül azoknak az *óvintézkedéseknek* során, amelyeket a beogradi rendőrség egyébként is szükségesnek tartott foganatositani. A most leleplezett merénylettervek után a beogradi rendőrség készenlétbe helyezkedett ujabb kommunista akciók megakadályozására.

Leégett egy szuboticai fényképész-müterem

Rövidzárlat következtében keletkezett a tüz

Pusztitó tüzvész keletkezett hétfőn délben a Sokolska-ulica 89. szám alatti bérházban, ahol az első emeleten levő fényképészeti szalon teljesen elhamvadt. A bérház udvari részén az épület végében volt berendezve *Vigh* Károly szuboticai fényképész müterme, amely három helyiségből állt. Vigék délig a müteremben tartózkodtak, majd negyed egy tájban eltávoztak ebédelni.

Negyed órával Vigék távozása után a bérház lakói észrevették, hogy a müterem egyik ablakán keresztül sürü füst tódul ki, az épületben levő Nádor-kávéházba futottak, ahonnan telefonon értesitették a tüzőrséget. Néhány perc mulva kirobogtak a tüzoltó kocsik a helyszinre, de ekkor a müterem már egészen lángban állott, ugy hogy a tüzoltók ezekután csak a tüz továbbterjedésének megakadályozására gondolhattak. Alig félóra alatt teljesen leégett a müterem, amelynek berendezése, több fényképezőgép, a laboratórium és a lemezraktár a lángok martaléka lett.

A müterem helyisége közvetlen a padlás feljáró mellett van és igy az egész ház komoly veszedelemben forgott, annál is inkább, mert a padlás ajtaja tárnya-nyitva volt, szabad utat engedve a kicsapódó lánguyelveknek, a tetőgerendázat felé. A tüzoltóknak azonban sikerült meggátolni a tüz továbbterjedését.

A tüz lokalizálása után bizottság szállt ki a helyszinre a tüz okának megállapitására. A bizottság tagjai megállapitották, hogy a tüz a városházában keletkezett, valószinüleg rövidzárlat következtében. A kár körülbelül nyolcvanezer dinár, ami azonban biztositás utján megtérül.

A hős

Irta: Tamás István

Az utcán ment egy középtermetü, feketeruhás ember. Két kezében, magasra tartva, egy nagy üveglapot cepelt. Ugy tartotta maga elé, mint egy pajzsot, de nem őt védte az üveg, hanem ő vigyázott a drága táblára. Üveget vinni rém veszedelmes vállalkozás, minden percben beüthet valami váratlan katasztrófa, nekifut valaki, vagy ő szalad bele valakibe, vagy ráesik egy kő, vagy elbotlik és krach a gyönyörü üvegtáblának. Ment, mendegélt az üveges ember kényes terhével, amig csak egy széles térhez nem ért. Ölbekapta az üveget, akár egy babát is mint egy rabló, aki kalandra indul, körülnézett óvatosan. Mikor látta, hogy tiszta a levegő, sietve át akart kelni, de ebben a pillanatban vad tülköléssel autó rohant elő a szomszédos utcából és egyenesen az üvegesre vágtatott, akinek két karja szinte kővémeredt a rémülettől. Az emberek megálltak és jóindulatu érdeklődéssel várták a halálos elgázolást. De az autó az utolsó pillanatban jobbrátot csinált és az üveges megmenekült. Ám egyáltalán nem volt megilletődve és nem is adott hálát a jóistennek. Csak rakta a lábait szaporán, csupa szem-fül-ideg volt és az ujabb veszedelmeket vigyázta. Mig igy mereven előre szegzett fejjel sietett a házak tövében, narancshéj került a talpa alá és az üveges hirtelen kibillent egyensulyi helyzetéből. Ugy ingott-bingott féllábon, mint a kötéltáncos, akinek egyetlen elhibázott mozdulata az életébe kerülhet. Izgalmas pillanat volt, az üvegtábla hintázni kezdett a hóna alatt és már-már ugy látszott, hogy a tábla sorsa bevégeztetett, amikor az üveges egy bájos piruettel megfordult a saját tengelye körül és ismét a két lábára állott. No, ez keserves egy ügy — gondolhatta joggal az üveges és leült a sarkon pihenni. Az üveget gondosan a falhoz támasztotta és hatalmasan kifujta magát a rekkenő melegben. Ekkor az elsőemeleti ablakban két kislány feje jelent meg. »Az enyém a baba!« lármázott a szőke rövidhaju és kitépte a barna hosszuhaju kezéből a nagy alvó babát. Rövid csetepaté után a baba kizuhant az ablakon, fejjel lefelé, lobogó hajjal, akár egy öngyilkos és pontosan az üvegtábla közepére esett. Ugy belezengett az üveg, mint a hárfa, de a baba huszonötfokos szögben érintette az üveget és az undorral ellökte magától. Igy az üvegnek semmi baja sem történt, mig a baba betört fejjel, összezuzott tagokkal feküdt a kövezeten. Az üveges majd kilelte a hideg, gyorsan felcihelődött és hosszu léptekkel iparkodott tovább. A nap átsütött a tiszta üveglapon, szellő nem érte és nagyon melege lett alatta szegény üvegesnek. Ugy érezte magát, mint egy tikkadt virág, vagy mint a csigabiga a házában. Még jóformán át sem eresztette mindezeket a lelkén, amikor a villamosmegállónál egy csibész rákurjantott:

— Vigyázzon! Leejti!

Az üveges nem az az ember, aki bedül az ilyesminek, de most önkéntelenül összerezzent. Az egyik kezével elengedte a táblát és az öklével megfenyegette a kaján csirkefogót:

— De megállj, az apád kilelajszomát, csak egyszer elkapjalak!

Szemmelláthatóan megkönnyebbült, hogy legalább egy falatnyit káromkodhatott. A szegény ember egyetlen luxusa a káromkodás.

Már meglátta az első akácot a fasorból, amely ott sorakozott az uriház előtt, ahová az üveggel igyekezett, amikor két légy szállt az arcára. A legyekből egy is sok, kettő pedig valóságos szerencsétlenség, ha az ember nem tud védekezni. Az üveges, aki, ugy látszik, tapasztalt már az ilyesmiben, elsápadt a méregtől. Először is teljes erővel az arcát fintorgatta és olyan rémesen savanyu képet vágott, mint egy férj, aki tetten éri a feleségét. De a legyek meg se moccantak. Ekkor elkezdett tüsszögni és a fejét lóbázta ide-oda, akár egy órainga. Az egyik légy a szája körül nászkált, ami annyira csiklandozta, hogy harsány nevetésbe tört ki. A járókelők irigykedve nézték pokoli jókedvét. »Egyszerü, boldog ember«, gondolták. A legyek közben véres munkájukhoz láttak és lebocsátották csápjaikat az áldozat pólusaiba. Az üveges rohamlépésben haladt, pokoli kinokkal az orcáján, de az üveglapot el nem engedte volna a világért sem. Mert ez már becsületbeli ügy volt. Árkok és baráz-dák gyürüztek gyors futással a szájától föl egész a füléig és retur, csupa rángatódzó hullám volt a képe, akár a tenger viharban és ide-oda cikáztak az idegei, mint a nyári égbolton a villám. Ekkor hirtelen ötlettel elkezdte legyezni magát a széles üveglappal. De a legyek egyáltalán rá se hederitettek a heves, sőt rosszindulatu légáramlatra, mig a tábla dühösen recsegett-ropogott a nagy svungtól. Szembe jött vele egy csizmadiamester. Vállán egypár vadonatuj csizma rugdalódzott, vidáman fütyörészve ment tova és két szabad kezével a combjain verte ki a taktust. Az üveges mélyen, szive kellős közepéből felsóhajtott. Ó, mennyire szeretett volna ebben a pillanatban ő is csizmadia lenni! Hogy hol kódorgott az esze, amikor az üvegességre adta a fejét?!

A sarkon előbetünt a sárga ház, ahová az üveget rendelték. Még két perc, ó, nagy isten, még egy perc, már itt a kapu, már bent is van a parkban, no, hála a mindenhatónak, átvették az átkozott üvegtáblát, épségben, egészségben. Az üvegtábla szerencsésen megmenekült. Micsoda lélekjelenet! Mi ehhez képest a bátor uszó, aki kimenti a vizbefulót? Vagy a hajós, aki ezer veszedelemből is révbe viszi a hajóját? Avagy Leonidász? Vagy akár a nagy Napoleon?

A szegény ember a zseniális teljesitmény után nekidült a rácsos kapunak, kinyujtózott kényesen a nap felé és végtelen kéjjel, mohón, kiéhezetten elkezdett vakaródzni. Annyi elragadó szerénység volt ebben a vakaródzásban. Minden önhittség nélkül végezte, a nagyemberek nagyképüsége nélkül, mintha csak nem is ő vitte volna véghez alig pár perccel előbb azt a bravuros, lélekzetelállitó üvegszállitást tüzön-vizen keresztül.

Minden csudálatom az övé.

Éljen a hős üveges!

KISEBBSÉGI ÉLET

* * *

Charlottenburgban egy kisebbségi sajtóiroda működik, amely Európa nemzetiségi mozgalmairól tájékoztatja a világ közvéleményét. A pár hónappal ezelőtt alapitott iroda a napokban a csiki választáson történt sérelmekről és atrocitásokról adott ki hosszabb jelentést, amelyet megküldött a német birodalmi parlament minden tagjának. A jelentés rámutat arra, hogy ime, amikor Európa minden országában megkezdődött a konszolidációs munka, Romániában olyan dolgok történnek, amelyek méltán felháborítják a modern parlamentárizmus hivőit. A sajtóiroda ezután bő részletességgel ismerteti a csiki választáson történt urnafeltöréseket, majd felszólítja a Reichstag tagjait, hogy a béke érdekében vegyék védelmükbe Európa kisebbségeit.

*

Az erdélyi magyar párt ujabb manifesztumot adott ki, amelyben a román pártokat szólította fel, hogy Anghelescu iskolajavaslatával szemben támogassák a magyar kisebbség élet-halál harcát. A manifesztum a készülő jogfosztásokat a következő pontokban foglalta össze:

1. A felekezetek részéről szedhető tandij megállapitásánál is a kormány külön jóváhagyása szükséges.

2. A nyilvánossági jog biztosithatása végett nemcsak tanrendjében kell az államiskolákhoz igazodni, hanem az egész ügykezelés és adminisztráció belső rendjét is ahhoz kell irányitani.

3. Az ilyen iskolából kilépő tanulóknak más iskolába való átlépésre jogositó bizonyitványai csak inspektori aláirás mellett érvényesek.

4. Az ilyen iskolák a magánuton (családjaikban) készült tanulót egyáltalán fel nem vehetik.

5. A felekezeti jellegü iskolák, tehát a magyar egyházak iskolái, más nemzetiségü tanulót nem vehetnek fel növendékeik közé.

6. Az egyházak polgári iskolákat és felsőbb szakiskolákat egyáltalán nem állithatnak és igy a jövő iparos nemzedékének lelki és erkölcsi fejlődésére ugyszólván semmi befolyást sem gyakorolhatnak.

*

A kassai szlovák szinházban az utóbbi időben egymásután kerültek szinre a magyar szerzők szindarabjai, amelyek osztatlan tetszést értek el. A prágai soviniszta lepok a magyar darabok szinrehozásáért élesen megtámadták a szlovák szinház igazgatóját, aki a nacionalista lapok támadásairól a következő nyilatkozatot tette: »Való igaz, hogy a szlovák szintársulatnak azóta van közönsége, amióta a magyar közönség is ellátogat az előadásokra. Éppen ezért mindent elkövetünk, hogy *megnyerjük a magyar közönség tetszését*, mert erre okvetlenül szükségünk van. A cél érdekében — ösmerve a magyar közönség finnyás izlését — minél tökéletesebb előadásra törekszünk és a szinházból teljesen számüzzük a politikát. Eddig több magyar darabot adtunk elő és most tanulmányozzuk Madách »Az ember tragédiá«-ját, amelyet Hviezdoslav forditásában rövidesen szinre hozunk.

*

A bukaresti szenátusban Paál István magyar szenátor a következő deklarációt olvasta fel a romániai kisebbségi egyházak nevében:

— A magánoktatásról szóló törvényjavaslat előkészitése és tárgyalásának módja nélkülözik a magyar hitvallásos oktatás élete szempontjából alapvető fontosságu kérdés tárgyalását megillető alaposságot. Ezt bizonyitja a törvényjavaslat előkészitése, különösen a nyelvi és vallási kisebbségekkel való előzetes megtárgyalásának módja, de ezt bizonyitja a szenátusban való tárgyalás módja is. A szenátus a tárgyalást rendkivül sürgősnek mondta ki és oly időre tüzte ki, amikor a kisebbségi egyházak képviselői éppen e kérdésnek hatóságaikkal való el nem mellőzhető szabályszerü megtárgyalása miatt jelen sem lehetnek a szenátus ülésén, ugy hogy a kérdést voltaképen elvonták a komoly tanulmányozás és megtárgyalás lehetősége elől, annál inkább, mert az egyházak vezetőségének a kormány és szenátus elnökéhez intézett halasztás iránti kérése sem vezetett eredményre. Ezek alapján a magyar kisebbségi négy egyház, a róm. kat., református, magyar ág. ev. és unitárius egyházak nevében és megbizásából szomoruan jelentem be, hogy képviselőik e törvényjavaslat tárgyalásában — fájdalom — részt nem vehetnek s e törvényt hozzájárulásuk nélkül hozott oktrojált törvénynek fogják tekinteni s jövő magatartásukat ehhez fogják szabni.

A magyar párt deklarációját Fülöp Béla szenátor olvasta föl. »A magyar párt nevében — mondotta — kinyilatkoztatom, hogy az előbbi nyilatkozatot, amely a négy kisebbségi egyház nevében elhangzott, teljes egészében a pártra nézve kötelezően elfogadom és azzal azonositom magamat. A javaslatot mi is oktrojált javaslatnak tekintjük.«

Az antant szigoru jegyzéket intéz Németországhoz

A szövetségesek elfogadták a francia álláspontot

Londonból jelentik: A szövetségesek uj jegyzéke olyan szigoru hangu lesz, hogy bizonyosan *megdöbbenést fog kelteni Németországban.* Az az alaphang vonul rajta végig, hogy *a német birodalomnak a legpontosabban végre kell hajtania a versailesi szerződés katonai rendelkezéseit.* Talán minden eddiginél hosszabb ez a diplomáciai okmány és a legterjedelmesebb az a rész, a melyben kifejtik a szövetségesek, hogy *mennyi mulasztást követett el Németország a lefegyverzés körül* és mi mindent kell teljesitenie Köln katonai kiürítése előtt. Tehát *a francia felfogás kerekedett felül* és az angol külügyminisztérium a végén hozzájárult ahhoz az állásponthoz, hogy *a lefegyverzés feltételeinek teljesitése nélkül nem lehet szó Köln kiürítéséről.*

A nagykövetek tanácsa még e héten összeül Párisban, hogy a francia és angol választervezetek között mutatkozó egyes lényegtelen eltéréseket kiegyenlitse, akkor azután hamarosan elmegy a jegyzék Berlinbe.

Briand szövege tulságosan élesshangu és ezen akar enyhiteni Chamberlain, de van még egy fontos pont, amiben *az angol külügyminiszter nem ért egyet a francia tervezettel. Briand* ugyanis azt követeli, hogy a német birodalmi kormány necsak a nyugati határokat, hanem a keletieket is fogadja el a garanciapaktumban véglegesnek, a mivel szemben *Chamberlain* azt az álláspontot vallja, hogy *ennyire nem lehet megkötni Németországot,* annál is kevésbé, mert biztonsági javaslataiban *a keleti határokra vonatkozólag semmi aggasztó nincs,* miután ezeket nem akarja háborus eszközökkel módositani. Az angol külpolitika két feltételre helyezi a sulyt, nevezetesen arra, hogy *Németország még a garanciapaktum megkötése előtt lépjen be a Népszövetségbe* és hogy a paktumban *Németország fentartás nélkül ismerje el a nyugati határokat.*

„Eredményes kisebbségi politikát a politikai élet tényezői nélkül nem lehet folytatni"

— mondja az erdélyi magyar párt konzervativ csoportjának vezére

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi magyar párt köreiben egyre élénkebbé válik az a vita, amely *a csucsai paktum* politikai jelentőségét igyekszik tisztázni. A párt *konzervativ csoportjának vezetői* egymásután veszik védelmükbe a román néppárttal kötött megegyezést, a melynek részleteit még mindig szigoruan titokban tartják. A paktum megkötésének előzményeiről a legutóbb a párt jobboldalának legtekintélyesebb vezére, a magyar párt volt ügyvezető alelnöke *Grandpierre* Emil nyilatkozott és a leghatározottabban jeszögezte, hogy a megegyezés megkötésénél az az elv vezette a magyar párt vezetőit, hogy *eredményes kisebbségi politikát a román politikai tényezők kikapcsolásával nem lehet folytatni Erdélyben.*

— A magyar párt megalakitása előtt is az volt a véleményem — mondotta Grandpierre — hogy *eredményes politikai működést nem fejthetünk ki mindaddig, amig érintkezést nem keresünk a román politikai élet illetékes tényezőivel.*

— Az 1922. évi választás idején ezért az intézőbizottság első ülésén azt az inditványt terjesztettem elő, hogy a *magyar párt találjon kapcsolatokat a választást vezető kormánnyal,* hogy pozitivebb kilátásokkal induljon a választási küzdelmekbe. Ezt az inditványt akkor egyhangulag elutasitotta az intézőbizottság, utóbb azonban mindinkább megerősödött a magyarság vezetőiben az a felfogás, *hogy eredményes kisebbségi politikát román politikai tényezők kikapcsolásával folytatni nem lehet.* Az intézőbizottságot az a meggondolás vezette arra, hogy a kapcsolatok megteremtése céljából lépéseket tegyen. Az Averescu-párttal való tárgyalások felvétele a párt legkonzervativabb tagozata, a *brassói tagozat részéről indult meg.* A tagozat jelentést tett a központnak és utasitásokat kért a tárgyalások felvételére. Jósika Samu báró, a párt akkori elnöke, az intézőbizottság ülésén *kifejezte azt az álláspontját, hogy feltétlenül szükséges érintkezést keresni a román pártokkal.* Többizben tárgyaltunk 1923 májusában és juniusában, mig végre október második felében Bukarestben befejeződtek a tárgyalások, ugyhogy Csucsán már csak ünnepélyes ismerkedés volt a két párt vezetőségének részvételével. Meg kell jegyeznem, hogy az intézőbizottság akkor, amikor határozatot hozott arról, hogy érintkezést kell keresni a román politikai tényezőkkel, utasitotta a párt vezetőségét arra is, hogy a párt programja szerinti megállapodásokat az általános politikai és kisebbségi követelményekből állitsa össze. A pártvezetőség összeállitotta a jegyzéket, ezt az intézőbizottság letárgyalta, magáévá tette és a különböző román pártokkal érintkező politikusoknak utasitásul adta. Természetes, hogy az Averescu-párttal való tárgyalásoknál ezek az utasitások voltak irányadók. Ha Goga az ő álláspontja szerint következetesen a gyulafehérvári határozatokat tárgyalási alapul nem is fogadta el, az Averescu-párttal való megállapodások kifejezetten az állami élet egész területére és a kisebbségi élet minden vonatkozására kiterjedtek olyformán, hogy az előbbi tekintetben *az általános demokratikus követelmények megoldását biztositja, az utóbbi tekintetben a kisebbségi jogok elvi elismerésén kivül a további fejlődését garantálja.*

Lovagias utra terelik a szegedi ellenforradalom botrányát

A szegedi kaszinó tiz tagja provokáltatta Kelemen Bélát

Szegedről jelentik: *Kelemen* Béla nyugalmazott főispánnak, aki *Károlyi* Gyula gróf szegedi ellenforradalmi kormányában mint belügyminiszter szerepelt, ujabb lovagias alkarjai támadtak a szegedi ellenforradalomról irott könyve miatt. Kelemen — mint ismeretes — könyvében sértő módon foglalkozott *Szakács* József dr. szegedi ügyvéd, magyar nemzetgyülési képviselő magánéletével és kaszinóbeli szereplésével, amely miatt Szakács sajtópört inditott Kelemen ellen, aki a képviselő kijelentései miatt szintén a birósághoz fordult. A szegedi törvényszék először Szakács feljelentése alapján tüzte ki a tárgyalást, amelynek megtartása előtt azonban ujabb fordulat állt be ebben az ügyben.

Kelemen Béla ugyanis nemrég beadvánnyal fordult a szegedi törvényszékhez, amelyben uj tények felsorolásával a bizonyitás kiegészitését kérte. A beadványban Kelemen sértő módon nyilatkozik Szakácsról, valamint a kaszinó egész működéséről. Emiatt a szegedi kaszinó tagjai elhatározták, hogy *lovagias elégtételt kérnek és a kaszino tiz tagja két tábornok utján provokáltatta Kelement,* aki néhány napi haladékot kért, hogy megbizottait Budapestről nevezhesse meg. Ettől függetlenül a kaszinó választmánya külön is elégtételt fog szerezni magának Kelemen Bélával szemben és azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a volt ellenforradalmi minisztert kizárják a társaskör tagjai sorából.

Románia

a magyar kérdés tisztázását követeli Genfben

Az orosz és magyar fegyverkezés aggasztja a szomszédállamokat

Genfből jelentik: A fegyverkereskedelem ellenőrzésére kiküldött konferencián *Bolton* amerikai delegátus kijelentette, hogy az Egyesült-Államok nem járulhatnak hozzá a leszerelés olyan formájához, amelyről a konferencia tárgyal mindaddig, mig az európai államok közt a harmonikus megegyezés kérdésében nincs meg a jóhiszemüség. Lengyelország és Románia delegátusai ezzel szemben kifejtették, hogy *mindaddig, amig az orosz kérdés tisztázást nem nyer, az Oroszországgal szomszédos államok határaik biztonságát nem veszélyeztethetik könnyelmü határozatokkal,* amelyek csak látszólag szolgálják az igazi béke ideálját és nem tartalmaznak garanciákat a biztonság tekintetében.

Petrescu-Comen Románia delegátusa az ülés után hosszabb megbeszélést folytatott a konferencia elnökségével és ezuttal az orosz problémától függetlenül *a magyar kérdést óhajtotta tisztázni.* Hangsu-

lyozta, hogy az osztrák-magyar monarchia utódállamai *nem nézhetik tétlenül azokat az eseményeket, amelyek Magyarországon lejátszódnak* s ha e jelenségek elhárítására nem tartják szükségesnek az aktiv magatartást, viszont *nem mellőzhetnek messzemenő óvintézkedéseket* éppen akkor, amikor itt leszerelésről van szó és ez alatt Magyarország a békeszerződések reviziójáról beszél és még mindig nem hajlandó megnyugodni a hatalmak által szankcionált szerződésekben. Ez a tény nem alkalmas arra, hogy Romániában a szomszéd állam részéről mutatkozó magatartást a jóviszony lehetőségének tekintse és megfeledkezzék jól felfogott érdekeiről.

Három és fél évre itélt ujságiró

A zagrebi törvényszék első itélete az államvédelmi törvény alapján

Zagrebből jelentik: A törvényszék hétfőn tárgyalta *Csopics* Vladimirnak, a „Radnicska Borba" cimü lap szerkesztőjének bünügyét. Az ügyészség Csopicsot az államvédelmi törvény alapján kommunista agitációval vádolta. A biróság bünösnek mondotta ki Csopicsot az államvédelmi törvény 2. szakaszába ütközö állam elleni bünelekményben és ezért *három és fél évi börtönre itélte.*

Az itélet indokolásában megállapitotta a biróság, hogy a független munkáspárt programja azonos a kommunista párt programjával, amelynek terjesztése az államvédelmi törvénybe ütközik. Csopics az itélet indokolása szerint a sajtó és titkos szervezetek utján tiltott agitációt folytatott az állam rendjének felforgatására.

Ez az első eset, hogy a zagrebi törvényszék az államvédelmi törvény alapján hozott itéletet. Csopics felebbezett az itélet ellen, de felebbezést jelentett be az ügyész is sulyosbitásért.

Zajos jelenetek

a Vojvodina Bank kényszeregyezségi tárgyalásán

A bukást az okozta, hogy a bank a dinár esésére spekulált — Elhalasztották a döntést szeptember 28-ikára

A mult évi november 7-én a noviszadi *Vojvodina Bank* a kényszeregyezségi eljárás megindítását kérte. A bank beadványában az aktivákat 12.020.090.78 dinárral, a passzivákat 20.314.111.25 dinárral és igy a tényleges veszteséget 8.294.011 dinár 47 parában jelölte meg. A hétfőn megtartott kényszeregyezségi tárgyaláson azonban a tartozások összegét 14 millió dinárban állapitották meg. Ebből három és fél millió dinár elsöbbségi részvényesek kielégitésére fordítandó. Az igazgatóság — pesszimisztikusan — a bank vagyonát egy millió dinárra értékelte. A bank eredetileg 45 százalékot ajánlott fel, a hétfői tárgyaláson 50 százalékra javította meg ajánlatát.

A bank igazgatósága *öt millió dinárra* veszteségi alapot létesitett, *ami teljes összegben be is van fizetve* és az 50 százalékos ajánlatot fedezi.

Dr. *Medakovics* Dusán törvényszéki biró hétfő reggel a törvényszék nagy tanácstermében nyitotta meg a kényszeregyezségi tárgyalást. A nagyterem szinültig megtelt érdekeltekkel.

Dr. *Tapavica* György ügyvéd éles hangon támadta a bankot és annak igazgatóságát. A felszólalást a hallgatóság éles kifakadásokkal kisérte.

Dr. *Medakovics* Dusán törvényszéki biró felolvasta *Jovanovics* (Centralni Zavod) és *Stanzel* (Centralna Banka) igazgatóknak, a törvényszék által kiküldött birósági szakértőknek terjedelmes szakértői véleményét, amely ugyan nem kedvező a Vojvodina Bankra, de semmivel sem terheli a bank igazgatóságát.

Most már tisztán látható a Vojvodina Bank bukásának igazi oka. *A bank a dinárárfolyam esésére spekulált és minden pénzét ingatlanokba és iparvállalatokba fektette.* A dinár árfolyamának emelkedése folytán a bankot sulyos veszteségek érték.

A hétfői tárgyaláson felolvasott szakértői véleményt és *Stefanovics* György bankigazgató, a Vojvodina Bank vagyonfelügyelőjének jelentését és az igazgatóság mérlegét a hitelezők felül kivánják birálni, **miért is a hitelezők két harmada a tárgyalásnak elhalasztása mellett döntött, mire dr. *Medakovics* Dusán törvényszéki biró a tárgyalás folytatását szeptember 28-ra halasztotta.**

A banknak 382 betétese van 9 millió 060.806.53 dinárral. Nagyobb tételekkel szerepelnek: a noviszadi tőzsde 107.530.74, a petrovaradini vagyonközösség 2.723.717.12, a srpski-karlovcii patriárka uradalmak 101.638.90 I. jeligés betétkönyv 588.859.75, a beogradi postatakarék 1.049.877 dinárral.

Elhalasztották a zagrebi Léderer kivégzését

A katonai és polgári halóságok közti nézeteltérés egy nappal meghosszabbitotta a halálraitélt őrmester életét

Hétfőn reggel kivégzést várt Zagreb. *Rumpel* Auguszt számvevő őrmesternek kellett volna elvennie földi büntetését.

Rumpel Auguszt büne, ami miatt a halál vár rá, feltünően hasonlit a Leder er - gyilkossághoz. Rumpel számvevő őrmester volt s bizalmas üzleti viszonyban állott *Kelkovics* József csempésszel, akivel együtt értékesitette a csempészett árukat. Rumpel és Kelkovics között elszámolási diferenciák támadtak s az őrmester azzal az ürügyel, hogy el akar számolni, a mult év tavaszán felhivta Kelkovicsot, hogy jöjjön fel hozzá a kaszárnyába. Kelkovics el is ment s itt Rumpel meggyilkolta és kirabolta. A holttestet azután összedarabolta s a *feldarabolt holttestet irőasztala fiókjába rejtette el.*

Amig Rumpel Zagrebban a meggyilkolt Kelkovicstól rabolt árukat értékesitette, felfedezték a gyilkosságot, megtalálták az irőasztal fiókban a holttestet s Rumpelt letartóztatták. A katonai törvényszék az őrmestert golyó általi halálra itélte s a halálos itéletet minden fórum megerősitette.

Hétfőn reggel kellett volna a halálos itéletet végrehajtani s a hatóságok minden előkészületet megtettek a kivégzésre. *Az utolsó pillanatban a katonai és a polgári hatóságok között nézeteltérés támadt, ami miatt a kivégzést el kellett halasztani.*

A katonai büntető perrendtartás ugy intézkedik, hogy a halálraitéltet a kivégzés helyén kell eltemetni. Rumpel sirját már megásták a zagrebi temetőben, de a polgári és az egyházi hatóságok nem egyeztek bele, hogy a temetőben halálos itéletet hajtsanak végre. Hétfőn reggel hosszabb tárgyalás indult meg a katonai és polgári hatóságok között, amelyek azonban nem vezettek eredményre, ugyhogy *a kivégzést el kellett halasztani.*

Hétfőn azután megegyeztek a hatóságok, hogy Rumpel-t kedden reggel öt órakor a Maximovics-téri katonai gyakorlótéren végzik ki s holttestét a katonai perrendtartás ellenére átviszik a temetőbe.

A budapesti szinházi tröszt bukása

Az Unió átadta februárig négy szinházát a szinészeknek
A szinész-konzorcium hétfőn átvette a szinházak vezetését

Tiz milliárd az Unió passzivája

Budapestről jelentik: A kétségbeejtő gazdasági helyzet megérlelte az első nagy szinházi válságot: az *Unió Szinházüzem Részvénytársaság* — a budapesti szinházi tröszt, amely a Magyar Szinházat, a Király Szinházat, a Belvárosi Szinházat és a Blaha Lujza Szinházat foglalja magában — mint a *Bácsmegyei Napló* már közölte, *bejelentette a fizetésképtelenséget.* A részvénytársaság a négy szinház kötelékébe tartozó szinészek május 15-iki fizetését már nem tudta kiutalni és azt az ajánlatot tette szinészeinek, hogy *az idei szezon tartamára átadja nekik a szinházakat.*

A szinházi tröszt csődjét elsősorban az Unió részvénytársaság vezetőinek katasztrófális szinházpolitikája idézte elő. Amerikai méretekben kezdték meg vállalkozásukat, *amerikai méretü tőke nélkül.* A négy szinházat *pontosan most egy éve* potom összegért szerezte meg a részvénytársaság, *negyvenötezer dollárért,* de már három hónap mulva kénytelenek voltak egy banktól *ötvenezer dollár kölcsönt fölvenni.* Az egyik kölcsönt követte a másik és a kamatok fölemésztették a szinházak amugysem tulságosan nagy bevételét. Az igazgatóság ahelyett, hogy előre látva a közeledő sulyos időket, azokhoz mérten igyekezett volna az egész vonalon redukciókat végrehajtani, örületes versenybe kezdett. *Óriási fizetésekkel más szinházaktól csalogatták el a szinészeket,* más szinházak már lekötött darabjait vitték át. Általában olyan gyilkos tempót diktáltak, amellyel végeredményében nemcsak magukat döntötték romlásba, hanem rákényszeritették iramukat a többi szinházra is és igy közvetve közremunkálkodtak az egész vonalon a budapesti szinházak meggyöngitéséhez.

A vállalat elsősorban a Blaha Lujza-szinházra fizetett rá, amelynek minden egyes darabja megbukott. A Király Szinház eleinte kitünően ment a *Marica grófnő*-vel, de a sokszázmilliós költséggel bemutatott *A császárnő apródja* a két főszereplővel — *Kosáry* Emmával és *Király* Ernővel — együtt megbukott és ezt a szinházat is válságba döntötte. A Belvárosi Szinház aránylag jól ment, de ez a kis szinház természetesen nem ránthatta ki a csávából a többit. A Magyar Szinházat *Bajor* Gizi folytonos betegeskedése tette tönkre, amely miatt az utolsó ütőkártyának szánt *Magnetic*-et is le kellett venni a müsorról. *Az Unió szinházak passzivája 10 milliárdra tehető,* ennyivel tartoznak a tagoknak, hatóságoknak, a városnak, a rendőrségnek, villanyszámláért, szinlapnyomásért, kiragasztásért, mindenféle szállitóknak, szinészeknek, kóristáknak, zenészeknek és szerzőknek.

A szinészek körében nem keltett tulságos felkesedést a részvénytársaság igazgatóságának nagylelkü ajánlata, a mellyel *a szinházi szempontból legroszszabb hónapokra le akarja rázni magáról a fizetési gondokat* és minden terhet a szinészek vállára kiván háritani. A szinészek megbizottai azt követelték, hogy *a következő évi egész szezonra is adja át nekik a szinházakat az Unió,* akkor átveszik most, a nyári hónapokra is a deficitben fuldokló vállalatot. *Faludi* Jenő dr. vezérigazgató nem volt hajlandó ezt a kivánságot teljesiteni, hanem vasárnap és hétfőn hosszas tárgyalásokat folytatott a szinészek megbizottaival, amelynek során mindkét fél engedett álláspontjából. Elhatározták, hogy *a szinészek 1926 január 31-ig konzorciális kezelésbe veszik át a négy szinházat* és azután a vezetés ismét a régi igazgatóságra száll. Január 31-ig a napi jövedelemből fedezik a szinházak kiadásait és abból a szinészek fizetését is a lehetőség szerint ki fogják utalni. A megállapodás érvényessége most már attól függ, hogy ahhoz *a többi hitelezők is hozzájárulnak-e* és hajlandók-e követelésükre jövő év februárjáig moratóriumot adni.

A megállapodás ellenére egyes szinészek — a starok — érvényesiteni akarják az igazgatósággal szemben fennálló szerződésszerü jogaikat és ennek megfelelően egy, illetve két évre járó fizetésüket követelik az igazgatóságtól, amely szerintük szerződésszegést követett el. Ugyanilyen alapon pert indit az Unió-szinházak több hivatalnoka is. A helyzet tehát még egyáltalán nem megnyugtató, mert kérdés, hogy a szinházaknak lesz-e akkora közönségük, hogy az egzisztenciájában veszélyeztetett háromszáz szinész megélhetését a konzorciális rendszer biztositani tudja.

Hir szerint az Unió-szinházak katasztrófájával egyidőben *csaknem valamennyi budapesti magánszinház válságba került* és ezeknek bukása is hamarosan ki fog robbanni.

Egy kosár fáért ölt

Tárgyalások a noviszadi táblán

Kovács János petrováci asztalosmester mult év augusztus 23-án összeveszett egyik lakójával: *Banderer* Juliával, mert az nem fizette pontosan a házbért. Mialatt a háziur és lakó veszekedtek, az egyik szomszéd: *Meleg* János az udvarra jött és egy kosár fát akart Banderer Juliának vinni. Kovács, amikor meglátta Meleg Jánost, azt is szidalmazni kezdte, tolvajnak, gazembernek nevezte és azzal gyanusitottta, hogy a háziur fáját lopja. Meleg letette a kosár fát és kijelentette, hogy a fa a sajátja, ezzel el akart távozni, de Kovács utánafutott és konyhakésével mellbeszurta. A noviszadi törvényszék Kovács Jánost november 24-én sulyos testi sértés miatt *két évi és három havi börtönre* itélte.

A noviszadi felebbviteli biróság dr. *Gyurgyev*-tanácsa a vádlottat szándékos emberölésben mondta ki bünösnek és ezért *két évi és három havi fegyházra* itélte. Dr. *Micsatek* Lajos védőügyvéd semmiségi panaszt jelentett be.

*

Vászics Gávra gulyás volt Martonos községben. 1923-ban a község elbocsájtotta és helyébe *Rajics* Radovánt alkalmazta. Emiatt Vászics, amikor utódával a martonosi szállások közt találkozott, sulyosan szidalmazta, mire *Rajics* gulyásbotjával ugy vágta fejbe, hogy Vászics koponyacsonttörést szenvedett és belső elvérzésben nyomban meghalt. A szuboticai törvényszék Rajicsot 1924 január 28-án erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés miatt *egy évi és hat havi börtönre* itélte. A noviszadi felebbviteli biróság dr. *Gyurgyev*-tanácsa hétfőn a vádlottat *három évi börtönre* itélte.

*

Boskovics Vásza deliblati lakos 1923 szeptember 4-én Mramorak községben bement Vall Frigyes gazdálkodó házába, ott detektivnek adta ki magát, házkutatást tartott, mely alkalommal egy Flaubert-pus-

kát kobozott el. Ugyanazon a napon Tracht Ferenc és Fischer Jakab gazdálkodónál is házkutatást tartott, akinél szintén fegyver és pénz után kutatott, de nem talált semmit. Pár nappal utóbb Baniste és Deliblat közt az országuton egy *Glyivorácski* Rakita nevü asszonnyal találkozott, akit megtámadott, hogy pénzét elrabolja, de mert annál pénz nem volt, erőszakot követett el ellene.

A belacrkvai törvényszék Boskovicsot 1924 április 5-én három évi fegyházra itélte.

A noviszadi felebbviteli bíróság dr. *Gyurgyev*-tanácsa a vádlott büntetését *egy évi börtönre* szállitotta le és a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

A debreceni gyilkossággal egy főhadnagyot gyanusitanak

A rendőrség eddig hatvannégy embert állitott elő

Debrecenből jelentik: *Révész* Olga trafikosnő meggyilkolása ügyében a debreceni rendőrség még mindig nem tudta teljes bizonyossággal megállapitani a tettes személyét, bár szombaton az a pozitiv gyanu merült fel, hogy a gyilkosságot *Szuhányi* Miklós cipészsegéd követte el.

Amióta a gyilkosság történt, a rendőrség nem kevesebb, mint *64 előállitást végzett és 3 embert vett idáig őrizetbe.* A gyanusitottak több-kevesebb sikerrel alibit bizonyitottak. Vasárnapra azután ugy látszott, hogy komoly nyomra akadt a rendőrség. Megjelent ugyanis a főkapitányságon egy gazdasági akadémiai hallgató, akinek vallomása alapján őrizetbe vettek egy volt főhadnagyot. Ez a fiatalember rendkivül zavartan viselkedett, azonban alibit igazolnia eddig nem sikerült. A rendőrségen megállapitották, hogy az utóbbi időben sulyos anyagi gondokkal küzdött. Vasárnap délelőtt megjelent a rendőrségen egy másik trafik tulajdonosnője, alibire mint *alibi-tanura* hivatkozott a volt főhadnagy. A trafikosnő ahelyett, hogy a főhadnagy alibijét igazolta volna, *igen sulyos vallomást tett ellene.*

A suboticai utcák kövezése

A lakosság indit mozgalmat az utvonalak rendbentartása érdekében

Szuboticán az utóbbi évek alatt, a város belterületét kivéve, kevés gondot forditottak az uccák rendbentartására, kövezésre és járdák aszfaltozására. A hosszu évek folyamán a legtöbb helyen, ahol asztfalburkolat van, már rendkivül rossz állapotban vannak a járdák, melyeken valóságos vizgyüjtő medencék alakultak, amelyeken esőben lehetetlen, vagy alig lehet száraz lábbal átgázolni. Emiatt már több izben merültek fel panaszok a közönség köréből és nem egyszer mozgalom indult meg annak érdekében, hogy a város tartsa rendben az uccákat. Ezek a mozgalmak azonban mindeddig nem jártak eredménnyel.

A napokban a VI. kör lakossága inditott nagyobbarányu mozgalmat uccák kövezése és járdák aszfaltozása érdekében. A mozgalom kezdeményezőinek *Zsarnóczay* István vendéglős és *Augsburger* Imre vezetésével hétfőn délelőtt ötven főből álló küldöttség kereste fel *Malagurszki* Albe polgármestert, akivel közölték a VI. köri lakosság kérését. Malagurszky polgármester válaszában kijelentette, hogy a város a kérést amennyiben az anyagiak megengedik, teljesiteni fogja és legközelebb egy bizottsággal kiszáll a helyszinre, annak megállapitására, hogy mely utvonalakon szükséges feltétlenül a kövezés és aszfaltozás.

A küldöttség a polgármester válaszát megelégedéssel vette tudomásul.

Be akarják tiltani a magyar mükedvelő előadásokat

A belügyminisztériumban rendelet készül a magyar mükedvelő-társaságok ellen

A vajdasági magyar mükedvelő társaságok pótolják már évek óta az elnémult magyar szinházat és most az a veszély fenyeget, hogy *a magyar mükedvelő társaságok működését is lehetetlenné fogja tenni egy uj kormányintézkedés.* Amint ugyanis a *Bácsmegyei Napló* beogradi munkatársa megbizható forrásból értesül, *a belügyminisztériumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy rendeletileg betiltják a magyar mükedvelő társaságok működését.* Az intézkedésnek *bizalmas rendőri jelentések* szolgálnak alapul, amelyek a magyar mükedvelő társaságok működéséről és ennek hatásáról érkeznek a belügyminisztériumba.

A beogradi hirre vonatkozólag kérdést intéztünk *Obradovics* Dragoszlav rendőrfőkapitányhoz, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— A magyar mükedvelő előadásokat betiltó rendelet kiadásáról hivatalosan *még nincs tudomásom.* A mükedvelő előadásokat illetőleg egyébként az a véleményem, *szembetünő, hogy államnyelven sohasem rendeznek előadásokat* a mükedvelő társaságok. Volt már alkalmam több olyan véleményt hallani, amely szerint *helyesebb lenne, ha ezeket az előadásokat legalább néha államnyelven rendeznék.* Ez az álláspont nézetem szerint teljesen logikus is, ezt kivánja az állameszme, amelyet mindenkinek tisztelni kell.

Eddig tart a főkapitány nyilatkozata, amelyhez csak annyit kell hozzáfüzni, hogy a magyar mükedvelők nem rendezhetnek szláv előadásokat a legnagyobb jóakarat és az állameszme legteljesebb tisztelete mellett sem, azon egyszerü oknál fogva, mert a magyar mükedvelő társulatok a magyar közönség szórakoztatását szolgálják. Az államnyelv tisztelete eléggé kifejezésre jut minden magyar mükedvelő előadáson azáltal, hogy mindenkor beillesztenek az előadás keretébe legalább is egy szláv számot is.

Értesülésünk szerint egyébként nem a szuboticai rendőrség kezdeményezte a belügyminisztériumban a magyar mükedvelő társaságok működésének betiltását, hanem beogradi körök.

Kötéláltali halálra itélték Lederer Gusztávot

A biróság nem találta rablógyilkosságban bünösnek
Az indokolás szerint Lederer orgyilkosságot követett el
A gyilkos csendőrfőhadnagy megnyugodott az itéletben

A halálos itélet jogerős

Budapestről jelentik: A katonai törvényszék hétfőn délelőtt hirdette ki az itéletet *Lederer* Gusztáv csendőrfőhadnagy bünpörében. Az itéletkihirdetés alkalmából a tárgyalóterem zsufolásig megtelt, *megjelent többek közt a meggyilkolt Kodelka Ferenc hentesmester elvált felesége is* Tiz órakor nyitotta meg a tárgyalást *Apáthy* Jenő ezredeshadbiró elnök és rögtön megkezdte az itélet felolvasását, amely igy hangzik:

— A magyar állam nevében a budapesti honvédtörvényszék, mint itélőbiróság bünösnek mondja ki Lederer Gusztáv próbaszolgálatra bocsátott tartalékos főhadnagyot, a katonai büntetőtörvénykönyv 502. és 505. paragrafusába ütköző *csalás büntettében,* amelyet az által követett el, hogy 1924 december havának második felében azzal a ravaszsággal, hogy tetemes összeget fog nyerni egy itt időző angol családnak villavásárlás céljára szükséges dollárbeváltásánál, Kodelka Ferencet tévedésbe ejtette, tevékenyen közremüködött nejének azon törbeejtésénél, hogy Kodelka Ferenc az állitólagos dollárbeváltáshoz szükséges összeget előteremtse, azt átadja és ezekre Kodelka Ferencet rábirta.

Bünösnek mondja ki a honvéd törvényszék Lederer Gusztávot a katonai büntetőtörvénykönyv 413. és 41. §-ainak első pontjába ütköző orgyilkosság büntettében,

mert Lederer Gusztáv, hogy Kodelka Ferenc pénzét ne kelljen visszaadni, 1925 január 7-éről 8-ára virradó éjjel *a vendégségben ott tartott Kodelka Ferencet álmában, tehát álnok módon szolgálati fegyverével közvetlen közelről fejbe lőtte.* Bünösnek mondja ki a honvéd törvényszék Lederer Gusztávot a katonai büntetőtörvénykönyv 459. §-ába ütköző lopás büntettében, mert a megölt és feldarabolt Kodelka Ferenc két brilliáns gyürüjét, tulaezüst zsebóráját és arany óraláncát, valamint börszivartárcáját 14,484.000 korona akkori értékben Kodelka örököseinek beleegyezése nélkül eltulajdonitotta. A honvédtörvényszék ezért Lederer Gusztávot a katonai büntetőtörvénykönyv 96. §-ához képest a 415. §. alapján a katonai büntetőtörvénykönyv 45. §-a és az idevonatkozó szabályok szerint

a magyar királyi csendőrség kötelékéből való kicsapásra, főhadnagyi tisztségétől való megfosztásra, az elsőosztályu vitézségi érem, a bronz érem, a Károly-csapatkereszt és a sebesülési érem elvesztése mellett kötéláltali halálbüntetésre itéli.

Az itélet indokolásában részletesen kifejti a biróság a tényállást a tárgyalás adatai alapján: hogyan ismerkedtek meg Ledererék Kodelkával, hogyan vált mind intimebbé közöttük a barátság, miként áltatták Kodelkát a dollármesével, miképpen történt a gyilkosság mozzanatról-mozzanatra, hogyan igyekezett a Lederer-házaspár erővel eltüntetni a hullarészeket. Lederer az indokolás szerint belsmerte a dollármesével való csalást.

— Lehetséges, — folytatja az indokolás — sőt valószinü, hogy ekkor még nem járult hozzá, de már szóbakerült Kodelka eltüntetése. Vallomások szerint Kodelka karácsony estéjén Ledereréknél aludt. Az asszony ekkor közölte a konyhában tartózkodó férjjel, hogy Kodelkát ópiumos likörrel ugy látszik örökre elaltatta. Felhivta ekkor a vádlottat arra, hogy vágja el Kodelka ereit, nehogy a feldarabolásnál kellemetlenségeik legyenek. A vádlott ekkor borotvával meg is vágta Kodelka balcsuklóját, de vallomása szerint megiszonyodott és tettének véghezvitelétől elállott. Nincs kizárva, hogy mielőtt hozzáfogtak volna ehhez,

előbb átkutatták az alvó Kodelka zsebeit, hogy meggyőződjenek arról,

érdemes-e elkövetni a gyilkosságot? Kodelkánál ekkor csak negyven millió lehetett, tehát megállapodtak, hogy a gyilkosságot jobb alkalomra halasszák. Hogy a vádlott előre készült a gyilkosságra, azt bizonyitja, hogy január 7-én Csepelen szolgálati pisztolyával lövést tett egy zárt helyiségben. Azért tette ezt, hogy meggyőződjék arról, hogy *jól működik-e fegyvere és hogy milyen nagy zajjal történik a lövés?* Bizonyitja továbbá az is, hogy 7-én délelőtt a borbélynál lugkő iránt érdeklődött.

A honvédtörvényszék megállapitottnak vette, hogy a vádlott előre megfontolta a gyilkosságot, bár az utolsó impulzust erre felesége adta meg, amikor érzékenységére apellált. Beismerte továbbá a vádlott azt is, hogy a meggyilkolt értéktárgyait kivitte Csepelre és ott elrejtette. Ebből nyilvánvaló, hogy el akarta azokat tulajdonitani, ez pedig a lopás büntettének tényálladékát kimeriti.

Az indokolás szerint

Lederer Gusztáv nem követett el rablógyilkosságot,

mert ehhez a katonai büntetőtörvénykönyv szerint *a zsákmány erőszakos uton való birtokbakeritése szükséges,* már pedig kétségtelen, hogy Kodelka már január 6-án felvitte azt a bizonyos 70 milliót Ledererékhez, akiknek tehát a 70 millió birtokukban volt és igy a birtokbavétel végett nem kellett elkövetni a gyilkosságot. Kodelkát ravasz mesével tévedésbe ejtették, ami a csalás büntettének tényálladékát kimeriti büntársi minőségben. Ami a *lopást* illeti, kétségtelen, hogy a vádlott és felesége az értéktárgyakat megtartották maguknak és nem fogadható el a vádlottnak az a védekezése, hogy a meggyilkolt értéktárgyait vissza akarta származtatni.

Sulyosbitó körülménynek vette a honvédtörvényszék, hogy a vádlott cselekedetét előre megfontolt szándékkal követte el, hogy a holttestet bestiális módon feldarabolta, továbbá a halmazatot és végül, hogy a vádlott csendőrtiszt volt, akinek elsőrendü kötelessége, hogy a közrendet őrizze.

Enyhitő körülménynek vette a törvényszék a vádlott feddhetetlen előéletét

és azt a körülményt, hogy tettének elkövetésében felesége hatása alatt állott, valamint a beszámitást ki nem záró degenerált voltát, negyvenkét havi frontszolgálatát és kitüntetéseit.

A honvédtörvényszék mindamellett ugy találta, hogy a sulyositó körülmények felülmulják az enyhitő körülményeket és ezerint itélt.

Az indokolás felolvasása után az elnök megkérdezte a vádlottat:

— Megértette az itéletet?

— *Meg,* — *felelte Lederer kiabálva.*

— Önnek jogában áll perorvoslattal élni, — folytatta az elnök.

— Mélyen tisztelt haditörvényszék, — huzta ki magát Lederer — *ez nem igaz!*

— Mit mond? — kérdezte az elnök megdöbbenve.

Lederer nem válaszolt, hanem visszaült a helyére.

A katonai ügyész bejelentette, hogy *megnyugszik* az itéletben. Lederer védője, dr. *Kugel* János az elnök kérdésére ugy válaszolt, hogy

védence kivánságára megnyugszik a halálos itéletben.

Az elnök erre odafordul Ledererhez:

— Megnyugszik tehát az itéletben?

— *Igen,* — felelte a gyilkos csendőrfőhadnagy.

— *Az itélet jogerős,* — fejezte be a tárgyalást az elnök-hadbiró.

Az itélet kihirdetése után a biróság kegyelmi tanáccsá alakult át. A kegyelmi tanács határozata természetesen titkos és az hivatalból felkerül a kormányzói kabinetirodába. Mikor onnan az iratok a kormányzó döntésével visszaérkeznek, az itéletet a legrövidebb időn belül végrehajtják Lederer Gusztávon.

Női hadkötelezettség Olaszországban

A női választójog ára

Rómából jelentik: *Acerbo* fasiszta képviselő inditványára a kamara nagy többséggel a következő határozatot mondta:

— A törvényhozás helyesli az előterjesztett törvényjavaslatban lefektetett elvet a nők többségi választói jogosultságáról és áttér a részletek megvitatására.

A szavazás előtt *Mussolini* miniszterelnök nagy beszédet mondott a nők választói jogáról s többek között igy szólt:

— Szomoru korszakban élünk, a kapitalizmus korszakában. A nő megháditotta szerte a világon az őt megillető helyet és meg is fogja tartani. Ne áltassátok magatokat azzal a csalóka hittel, hogy vissza fogjátok kergetni a nőt abba a pozicióba, amelyben két évezreden át volt, ha csak nem akarjátok, hogy bekövetkezzék a katasztrófa a kapitalizmus fölött, amit nem tudok elhinni. A háboru sok mindenre megtanitott bennünket. *A jövő háborujában az asszonynak még nagyobb szerepe lesz, mint eddig.* Nem hiába gondoskodik a törvényjavaslat arról, hogy az egész népnek a háborura való mozgósitása esetén *a nőket is mozgósitani lehessen.* A kormány gondoskodni fog a női hadkötelezettség bevezetéséről.

Megalakult

a noviszádi Zadruzsna Bankát szanáló szindikátus

A szindikátus nagyobb tőkét bocsájtott a bank rendelkezésére — Beogradban Pénzintézeti Központ alakul

Már beszámoltunk arról a mentési akcióról, amely a beogradi *Földhitelintézet rt.* kezdeményezésére a noviszadi *Zadruzsna Banka* megmentésére megindult és amely akcióban a Szombori Országos Hitelbanknak is jelentékeny szerep jut.

A beogradi Földhitelintézet rt., vezérigazgatója: *Novakovics* Izidor utján megvizsgáltatta a Zadruzsna Banka statusát és mert a bank vagyoni helyzetét *aktivnak* tartotta, létrehozzott egy *vajdasági bankszindikátust*, amely a bank szanálását végzi.

Megkértük *Veszelica* Stevant, a Beogradska Zadruga igazgatóját, — aki a megalakult szindikátus bizalmából *Novakovics* Izidor vezérigazgató helyetteseként végzi a Zadruzsna Banka szanálási munkáját, hogy ismertesse a bank mai helyzetét és a szanálást végző szindikátus tervelt.

— A szindikátus már meg alakult és nyomban *nagyobb tőkét* bocsájtott a Zadruzsna Banka rendelkezésére, nehogy a bank kénytelen legyen nagy vagyont jelentő ingatlanait és hajóparkját potom árért elkótyavetélni.

A szindikátus élén *Novakovics* Izidor vezérigazgató bankja: a beogradi, azelőtt szombori *Zemaljska Kreditna Banka* áll és csupa tőkeerős vajdasági bankból áll.

A szindikátus által rendelkezésre bocsájtott jelentékeny összegeket egyelőre *nem fordítjuk* a betevők és hitelezők kielégitésére, hanem rendbehozzuk a hajóparkot, mely hatalmas vagyont képvisel és ugy azt, mint az ingatlanokat — igy többek közt a diszes becskereki bankpalotát is — el fogjuk adni és ezáltal előteremtjük a bank végleges szanálásához szükséges tőkét.

Biztosak vagyunk benne, hogy ha a szanálást hamarosan keresztül visszük, a betevők és a hitelezők is teljes százszázalékos kielégitést kapnak, ezért *fizetési halasztást kérünk*, amelynek letéltével a betevők és hitelezők megkapják a teljes pénzüket.

A megalakult szanálási szindikátusnak továbbképződéseként tervbe van véve Beograd központtal egy központi szerv — a budapesti *Pénzintézeti Központ* mintájára — létesitése, amely a bankok szövetsége lenne, esetleg *független* az államtól és a bankok érdekeinek védelmét látná el.

Amundsen nem startol

Az északsarki repülő-expedició elindulását lehetetlenné teszi a hideg

Kopenhágából jelentik: Az Amundsen-expedició hétfőn *szikratáviratot küldött szét Kingsbayból, amely bejelenti, hogy az északsarki repülőutat a nagy hideg még mindig késlelteti.* Amundsen szikratávirata igy hangzik:

A jégviszonyok ezen a héten még rosszabbak voltak, mint eddig, északnyugat felől szakadatlanul hóviharok dulnak, indulni tehát nem lehetett, de a két repülőgép motorai bármely pillanatban készen állnak az utra a sark felé. *Hátráltatja az indulást a dermesztő hideg* és ezt a nehézséget valahogy le kell küzdeni. Arról van szó, hogy a motorok tulhevülését ellensulyozó *lehütőviz meg ne fagyjon a vezető csövekben.* Több kisérlet után sikerült *megfelelő vegyületeket találni*, hogy *a hütőviz befagyását elkerüljék.*

A másik nehézség az volt, hogy az olaj *a motorok bizonyos részeiben tulságosan megsürüsödött, de ezen is sikerült segiteni. Amundsen* azonban mégis ugy határozott, hogy *addig nem startol, mig enyhébb idő nem áll be.* Megnyugtatóan ugyan, hogy a hütőviz befagyásának veszedelme már nem fenyegeti, de mégsem akar kockázatos indulást.

Bethlen a magyar külpolitika feladatairól

A miniszterelnök a kormány népszerütlenségéről

Budapestről jelentik: Karcag város *Bethlen* István gróf miniszterelnököt és *Rakovszky* Iván belügyminisztert a város diszpolgárává választotta. A diszpolgári oklevelet ünnepi diszközgyülés keretében vasárnap délelőtt adták át a miniszterelnöknek és a belügyminiszternek, akik ez alkalommal *rövid beszédben ismertették a magyar kormány politikáját.*

Bethlen miniszterelnök kifejtette, hogy a kormány *azért népszerütlen, mert a népszerüség érdekeit alárendeli a nemzet érdekeinek,* majd a külpolitikai helyzetről nyilatkozott.

— *A külpolitikában* — mondotta — az volt a kormány feladata, hogy Magyarország poziciját az uj Európában ujból megerősitse. Áldozatokat kellett követelni ezért abban a tekintetben, hogy *le kellett mondani és le kell mondani olyan cselekvésekről és olyan kijelentésekről, amelyek talán nemzeti hiuságnak hizelegnek, de amelyek a nemzetek konszernjében Magyarország presztizsét crősiteni jelenleg nem alkalmasak.*

Rakovszky belügyminiszter a demokrácia lényegéről tartott beszédet és kijelentette, hogy Magyarországnak csak fokozatosan lehet előre haladni a demokrácia utján.

A karcagiak este bankett keretében ünnepelték a város uj diszpolgárait.

Az éneklő kutya

Ötszáz millióra pörlik az Eszterházy-uradalmat egy cirkusz-kutya miatt — A bíróság elismerte a követelés jogosságát

Budapestről jelentik: *Finián* Lajos zenebohóc, tatatóvárosi lakos ötszáz millió koronás kártéritési pört inditott gróf *Esterházy* Ferenc ellen, mert *Bodri* nevü *éneklő kutyáját* a gróf alkalmazottai agyonverték és tetemét a tatai halestóba dobták.

A kártéritési kereset szerint a grófnak az a szenvedélye, hogy minden élő állatot, amelyet a halastó körül talál, elpusztit, illetve cselédsége által elpusztittat. Kérlelhetetlenül a halál fia az a kutya, macska, liba vagy kacsa, amelyet a környéken megtalálnak, sőt még az országuton csatangoló ebeket is kiirtatja. Ez a szenvedélye a grófnak *nem minden haszon nélkül való*, mert bebizonyitott dolog, hogy az igy elpusztitott állatokat kifőzik és a halakat táplálják vele. Különösen a gróf *Ferenczy* nevü inasa folytatta le ezeket az állatvadászatokat. Nagy előszeretettel különösen kutyákra. Rendszerint egy nősténykutyát vezetett Ferenczy végig a falun, ahol számos udvarlója akadt a csinos kutyának. Az udvarlók már csak hiuságból sem tágitottak és Ferenczy nősténykutyáját pórázon vezetve, sokszor 10—15 kutyát csalt őnagysága után be a kastély zárt teriletére, ahol azután — mint a mesében a versenyző férfiak — mind halálfiai lettek. Ez a sors érte Finián *Bodri* nevü kutyáját is. Az artista *két évig nevelte a kutyát* arra, hogy énekét dallamos vonitással kisérje. Mult év január 7-ikén hat hónapra leszerződött a kutyával a budapesti Könyötcirkuszhoz *havi huszonnégy millió koronás gázsival.* A Finián-család szerencséje azonban csak egy hónapig tartott, február 11-ikén Ferenczy inasnak sikerült a kutyát elcsalni. Tanuk igazolták, hogy a grófi inas behurcolta a csodakutyát a kastélyba, de az artista hiába tett nyomban feljelentést a csendőrségen, már nem tudta visszaszerezni az értékes állatot.

Finián maga kezdett ekkor nyomozni kutyája után és megállapitotta, hogy Bodri is elődjei sorsára jutott: *megnyuzták, husát kifőzték és a halastóba dobták.* Azt is megtudta nyomozása során, hogy a kutyabőröket a Tatatóvároson levő *Mehlschmidt-féle* bőrgyárba szállittatja a gróf, ahol ezeket a bőröket feldolgozva adják vissza az uradalomnak. Az artista ezen az alapon kártéritést kért a gróftól, aki azonban még csak nem is válaszolt Finián levelére. A károsult kutyatulajdonos erre ötszáz millió kártéritésre bepörölte a tatai uradalmat.

A tárgyaláson a gróf jogi képviselője *mindent tagadott*, még azt is, hogy Finiánnak egyáltalán kutyája lett volna. A tanuk ezzel szemben egybehangzóan azt vallották, hogy Bodrit a gróf inasa becsalta a kastélyba. A szakértőkként kihallgatott *Beketow* Mátyás cirkuszigazgató és *Ritka* Ferenc, a magyar artista-egylet elnöke *az eltünt kutya értékét öt-hatszáz millió koronban állapitották meg.*

A bíróság ezután döntést hozott, a melyben *elismerte az artista követelésének jogosságát*, a kártéritési összeg megállapitása céljából azonban ujabb szakértők kihallgatását rendelte el.

Sajtóbemutató

a Sing-Sing-fegyház kivégző-termében

Négy perc alatt három halál

Newyork, május.

Éjfélt ütött a Sing-Sing néven ismert ossingi fegyház tornyának órája, amikor Mr. Lawes, a fegyház igazgatója, kinyittatta a kaput és bebocsáttatta a várakozó hirlapirókat.

— Uraim, — szólt az igazgató vendégeihez — önök azonnal tanui lesznek három ember kivégzésének. A Diamond-testvéreket és egy John Farina nevü embert fognak a villamosszékbe ültetni, akik 1923 novemberében fényes nappal meggyilkoltak és kiraboltak az uccán két bankszolgát. Azért hivtam meg önöket ehhez a szomoru aktushoz, hogy győződjenek meg róla, hogy az olyan sokszor megkritizált villamosszék a leghumánusabb kivégzési eszköz. Csupán arra kérem önöket, hogy a kivégzés alatt ne beszélgessenek és ne dohányozzanak.

Az igazgató azután felvezette a hirlapirókat a vesztőhelyre, egy nagy szobába, melynek közepén egy vászonnal letakart karosszék állt.

— Vezessék be az első delikvenst, — szólt az igazgató a fegyőröknek, mire kinyilt egy kis fekete ajtó és belépett azon Maurice Diamond, a gyilkos testvérek idősebbike, fekete fegyencruhában. Halványan, remegő arccal fordult a gyilkos az igazgatóhoz és arra kérte, hogy egy nyilatkozatot tehessen. Az igazgató intett neki, hogy beszélhet.

— A háboru alatt — mondta a gyilkos — sokszor véreztem a hazámért és hősiességemért több kitüntetést is kaptam, amiért elvártam volna, hogy az elnök megkegyelmezzen. Ez azonban nem történt meg és mielőtt a halálba megyek, könnyiteni akarok a lelkiismeretemen. Ki kell jelentenem, hogy testvérem, József, akit most utánam akarnak kivégezni, ártatlan. Ha végrehajtják rajta az itéletet, borzalmas igazságügyi tévedést követnek el.

Az igazgató nem válaszolt semmit, hanem intett a várakozó két fegyőrnek, akik az elitéltet a villamosszékhez vezették. Diamond beleült a székbe s a fegyőrök gyorsan odaszijazták. Azután a fejére fémsisakot, a jobbkarjára és a ballábára pedig bilincset tettek, amelyek dróttal voltak összefüzve egymással. Amikor ez megtörtént, az igazgató jelt adott, mire a fogház mechanikusa, prófétaszakállu öregember, megnyomta a falon levő villamosgombot. A 2000 Volt feszültségü áram egy pillanat alatt megtette kötelességét. A delikvens az irtózatos áram hatása alatt valósággal fölemelkedett a székben, már amennyire a szijazás engedte, azután visszaesett és nem mozdult többé. A fegyőrök leoldották a szijakat róla és miután az orvos megállapitotta, hogy a szivverés megszünt, a holttestet hordágyra tették és kivitték.

Az igazgató ismét jelt ad, mire ujra kinyilik a kis fekete ajtó, belép a szobába a kivégzett öccse, Joseph Diamond, aki reá sem nézett a jelenlevőkre, hanem a legnagyobb nyugalommal egyenesen a karosszék felé sietett, beleült és behunyta szemeit. Ötven másodperc mulva ő is halott volt.

Ezután a harmadik elitéltre, John Farinára került a sor. Ez a megrögzött gonosztevő hencegve, szivarral a szájában lépett be a kivégzés helyére, pöfékelve sietett a villamosszék felé és a szivart még akkor sem vette ki a szájából, amikor a halálos sisakot a fejére illesztették, sőt füstkarikákat eregetett a szájából. Amikor azután a mechanikus felemelte a kezét, hogy megnyomja a villamosáram gombját, a legkedélyesebb hangon igy szólt a jelenlevőkhöz:

— Isten önökkel uraim, jóéjszakát!

Amikor a szomoru szinjáték végetért, az óra negyedegyet mutatott. A három kivégzés nem tartott tovább négy percnél. Az igazgatónak igaza volt és a hirlapirók megállapitották, hogy a bizonyitás sikerült.

HIREK

Csókorvosság

Novokain . . . ópium . . . pantopon . . . Röntgenfény . . . általános titkos . . . békerevizió . . . Európai Egyesült Államok . . . Keyserling . . . Gandhi . . . Hindenburg . . . futurizmus . . . fajvédelem . . . bolsevizmus . . .

Mi fái neked, nyüszörgő világ? Mit sürögtök-forogtok riadt feleserek, tudós patikusok? Hol a panacea?

Természettudomány, okkultizmus, hipnotizmus, lélekelemzés, idegkórtan . . . kola-lecythin . . . uj szerek, az uj megismerés alapján . . . hm . igaz? Azt mondják, találtak megint valami csodaelixirt, amitől egy pillanat alatt elmulik . . . párolt neuronokból, majomvelő kivonatából. Csak föl kell lékelni a koponyát és kicserélni a beteg ducot . . .

Uj világ . . . uj megismerés . . . uj tudomány . . . uj fölfedezés . . . legujabb, legujabb, legujabb! . . . Vége a fájásnak, tudjuk, mi fáj . . . éljen az öröm és egészség!

Csak az a furcsa, hogy minden uj fölfedezésnél az őszinte tudós csodálkozva állapitja meg, hogy »más formában« tulajdonképen ismerték már ezt a dolgot az emberek, csak eddig nem törődtek vele, nem használták föl ott, ahol szükség volt rá. És minél ujabb a fölfedezés, az a furcsa, annál régebben ismerték. Az uj világépitő kőmüveshad idegesen kapkodja a csákányt: minél mélyebbre ás, hogy a készülő tornyot biztos alapra fektesse, annál több töredéket talál félbemaradt tornyok romjaiból. *Atlantis* nyomasztó emléke kisérti mostanában a forrongó világot, élénkebben és nyugtalanabbul, mint valaha. Egy tünődő fizikus irja valahol: csodálatos, hogy a telefont előbb fedeztük föl, mint a rádiót, hiszen a drót nélkül terjedő villamoshullám jelensége volt mindenha *az egyszerübb* és *általánosabb* és *kézenfekvőbb* valami. Nem is olyan vicces a kávéházi érvelés, amivel minap torkolta le valaki a lelkes geológust, mikor gulák mélyén etruszk sirokban felt drótokból arra következtetett, hogy az ókorban már ismerték a villamosáramot, hogy, aszongya, akkor a zsidók már a drótnélküli telegráfot is ismerték, mert a zsidó sirokban viszont nem találtak drótot.

Mert most az *átvitel* elve álmélkodtatja a világot, a *közegnélküli közlekedés*. Nem kell drót, nem kell közvetitő leadó és felvevő között: az erő, *minden* erő szerteárad, magától mindenfelé a világban és mindenütt felfogható. Az *ember* dolgát intéző és fentartó mesterkedésben is ujra hóditani kezd ez az elv, hiszen az ember is *erő*, miért ne bocsásson erőt magából? A hipnotizmus, akaratátvitel zavaros tana uj tartalmat keres, még egyelőre mankón jár, gyógyszerekkel operál, de bizik magában, hogy neki sikerül majd megoldania a gyógyulás titkát.

Csak az a bai, hogy folyton holttestekbe lép ő is a Gyógyitó.

A kisfiam ugyanis, aki pedig nem járta ki ötezer év Akadémiáját, nem volt módjában kiábrándulni a tizenkilencedik század materializmusából, kétéves korában ott kezdte, ahol Haeckel abbahagyta és ahol az uj tan keserves fáradtsággal próbálja feliszedni az elvesztett fonalat. A kisfiam, ha megüti a fejét, vagy becsinte az ujját, vagy a hasa megfájdul, orditva és bömbölve rohan anyukához, vagy apukához is, hogy »csókold meg gyorsan!« És ha anyuka, vagy apuka megcsókolta, abban a pillanatban elhallgat, vidáman tovább játszik, nem, tudós urak, én *megfigyeltem* nem *becsapta magát*, nem *könnyebben elviselt*: hanem egyszerüen *megszünik a fájás* a csóktól, olyan alaposan és rendesen, mintha novokain-injekciót kapott volna a fájdalmas idegbe, vagy ópiummal altatták volna el.

S mig vidáman és gondtalanul játszik a csókorvosság után, én eltünődöm: vajjon nem ide kellene jönni tanulni?

Évezredek óta gyógyitják igy, csókkal a gyereket. — vajjon a sok fájás, amire százféle orvosságot keres a felnőtt, nem attól gyült fel, hogy ez a csók egyszer megtagadtatott tőle? S azóta ópiumban és Röntgen-fényben és társadalomboldogitásban és gazdasági reformban keresi a csodálatos Erőt az Egészséget, mely *emberből* áradhat csak a másik ember felé, soha halott anyagból.

Csókorvosság. — tünődj csak szomjas száj — vajjon nem ez az, amit vársz? Csókcsillapitó — vajjon nem erre gondolt ama hét törrel átszurt fájdalmas szív, mikor a Szeretetet ajánlotta nekünk minden fájdalmak remédiumaként? Vajjon a *szerelem* csókja nem a legnagyobb *szeretet* csókja is egyben: — ne felejtsétek el, sátántól borzadozó tagadói a szerelemnek: csak az ember csókolja meg az ő szerelmesét!

Az ember, aki ugy látszik, nem *orvosát*, hanem *orvosságát* keresi a másik emberben.

Karinthy Frigyes.

*

— **A jóvátételi bizottság jugoszláv delegációjának uj elnöke.** Beogradból jelentik: A jóvátételi bizottság jugoszláv delegációjának uj elnökévé a londoni követté kinevezett *Gyurics* helyett dr. *Ploj* volt főispánt nevezték ki.

— **Fischer-Colbrie kassai püspök meghalt.** Kassáról jelentik: Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök hosszu ideig tartó betegeskedés után vasárnap éjjel féltizenegykor Kassán meghalt. A 62 esztendős püspököt már hosszu hetek óta ágyhoz kötötte betegsége, amelyben hol javulás, hol rosszabbodás állott be, mig végül is vasárnap éjszaka a beteg csöndesen elhunyt.

— **A zagrebi egyetem uj rektora.** Zagrebból jelentik: A zagrebi tudomány egyetemen pénteken tartották meg a rektorválasztást. Az egyetem rektorává dr. Perovics Dragutin orvoskari professzort, az anatómia tanárát választották meg.

— **A Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület közgyülése.** Szomborból jelentik: A Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület május 24-ikén Szomborban közgyülést tart, amelynek tárgysorozatán szerepel az 1924. évi zárszámadás és az 1925. évi költségvetés.

— **Harmincnégy halottja van a dortsfeldi bányakatasztrófának.** Dortmundból jelentik: A dortsfeldi tárnában történt robbanás az eddigi megállapitások szerint harmincnégy embernek került életébe. Három bányásznak nincs nyoma; valószinüleg szintén halottak. Megsebesült részben sulyosan, részben könnyen tizennyolc bányász. A bányát ismét rendbehozták, ugy, hogy a munka folytatható.

— **Zivatar és jégeső Bécs közelében.** Bécsből jelentik: Vasárnap délután a Déli-vasut közeli vonalszakaszán nagy zivatar volt, amelyet jégeső követett. Különösen Mödling vidékén volt a zivatar heves. A vasuti pálya egy részét a viz alámosta, ugy, hogy a vonatoknak lassabban kellett közlekedniök, a forgalomban lényeges fönnakadás azonban nem állott be. A vihar a távíró és távbeszélő vezetékeit is megrongálta.

— **A városi vegyvizsgáló állomás áprilisi müködése.** A városi vegyvizsgáló állomás április hónapban 115 esetben végzett tejvizsgálatot, 5 esetben tejfelvizsgálatot, 14 esetben vizvizsgálatot és egy esetben lisztvizsgálatot. A városi vegyvizsgáló állomás gyanusnak talált élelmiszereket dijtalanul megvizsgál, de csak olyan esetekben, amikor az élelmiszerek saját használatra vásároltattak. A vegyvizsgáló állomás hivatalos helyisége a városházán a III. emeleti 146. számu szobában van. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 7 órától délután 2 óráig.

— **Hibás mérlegek a sentai piacon.** Sentáról jelentik: Mátics Szlavkó rendőrfőkapitány, Mánics Vojin rendőrfogalmazó és dr. Beleszlin Brankó orvos piacvizsgálatot tartottak, amelynek folyamán megállapították, hogy a piacon sok hibás és nem hitelesitett mérleg van használatban, amelyeket lefoglaltak. Több piaci árus ellen pedig, mert nem alkalmazkodtak a közegészségügyi törvény rendelkezéseihez, a rendőrség megindította az eljárást.

— **Uj táblai tanácsülés a Márffy-pörben.** Budapestről jelentik: A budapesti itélőtábla május 27-ikén a büntető perrendtartás rendelkezései alapján délelőtt 10 órakor nyilvános tanácsülést fog tartani a halálraitélt Márffy József és társai bombapörében. A felebbezésben ugyanis a bizonyitás kiegészitésére vonatkozóan olyan nagyarányu előterjesztések történtek, hogy a biróság szükségesnek látta, hogy a felebbezési tárgyalás előtt nyilvános tanácsülésen foglalkozzék ezzel a kérdéssel. A tanácsülésen a felek is megjelentek és végighallgatták az előadó referátumát, de nem szólalhatnak fel. A biróság ez alkalommal fog dönteni a bizonyitás kiegészitése tekintetében.

— **A csehszlovákiai katolikusok a kormány tilalma ellenére megülték Nepomuki Szent János napját.** Prágából jelentik: A kormány határozott tilalma ellenére a csehszlovák katolikusok fényes ünnepségekkel ülték meg Nepomuki Szent János napját. Az üzletek tulnyomó részét zárva tartották, a templomok megteltek ünneplő közönséggel, a katolikus csehszlovák néppárt több helyen ülést tartott, amelyeken leszegezték, hogy a csehszlovák katolikusok a kormány minden terrorja ellenére sem fognak megtántorodni hüségükben és nem fognak engedni az erőszaknak.

— **Iparkiállitás Becskereken.** Becskerekről jelentik: A becskereki Szokol-ünnepéllyel kapcsolatban tervezett lokális jellegü iparkiállitás ügyében a hétnáti Lloyd-kedd[illegible] konferenciát tart. A Lloyd titkársága ezuton is meghivja az érdekelteket a konferenciára.

— **Letartóztatták a Novosti felelős szerkesztőjét.** Beogradból jelentik: A beogradi rendőrség szombaton letartóztatta Krapumovics Kosztát, a beogradi Novosti felelős szerkesztőjét, hogy egy sajtópörből kifolyóan reá kirótt büntetését kitöltse. A Novosti ezzel kapcsolatban élesen megtámadja a rendőrközegeket, akik a lap szerint nem mint politikai foglyot, hanem mint közönséges bünöst kezelik Krapumovicsot és felszólitja az ujságirók egyesületét, hogy letartóztatott első alelnöke érdekében lépjen közbe.

— **Tüz a párisi mintavásáron.** Párisból jelentik: A párisi mintavásáron vasárnap éjszaka tüz ütött ki, amely oly rohamosan terjedt, hogy hat kiállitási helyiség leégett. A kár meghaladja a negyedmillió frankot.

— **Agrárrevizió Szentán.** Szentáról jelentik: Az agrárreform-minisztérium hétfőn táviratilag elrendelte, hogy Szentán minden[illegible] földosztást további intézkedésig be kell szüntetni és végre kell hajtani a revizió[illegible]. A miniszter utasitja a városi tanácsot, hogy a revizióhoz szükséges intézkedéseket tegye meg, minden adatot szerezzen be azokról, akik földet kaptak, vagy akik arra igényt tartanak, hogy törvényes jogelmük van-e földre.

— **Rendkivüli pártkongresszus dönt a magyar szociáldemokrata mandátumok sorsáról.** Budapestről jelentik: Politikai körökben elterjedt hirek szerint a siker kevés reményével kecsegtetnek azok a kisérletek, amelyek odairányulnak, hogy a szociáldemokraták adják föl passzivitásukat bizonyos engedmények ellenében. A párt nagyobbik részének hangulata még ma is olyan, hogy abból inkább a mandátumról való lemondásra, mint a passzivitás föladására lehet következtetni. Ezekkel a kérdésekkel a keddi pártvezetőségi ülés foglalkozik és a valószinüség amellett szól, hogy ez a pártvezetőségi ülés dönt abban a kérdésben, vajjon ne hivjanak-e össze rendkivüli pártkongresszust, amely mint legfelsőbb fórum határozzon a mandátumok sorsáról.

— **Azonosság megállapitása képtáviratozás utján.** Newyorkból jelentik: A nemzetközi rendőrségi kongresszuson érdekes és nagyjelentőségü kisérletet mutatott be Newyork rendőrségének vezetője. A kisérlet szerint ezután lehetséges lesz a gyanusok arcképét távfotografálás utján megküldeni a világvárosok rendőrségének, hogy igy az esetleg gyanubavett és letartóztatott egyének személyazonossága megállapittassék. A kongresszuson ilyen kisérlet utján bemutattak fényképeket, iráspróbákat és ujjlenyomatokat, amelyeket Chicago küldött Newyorknak távirat utján. A demonstráció rendkivül éles képeket adott, ugy, hogy nyolc perc alatt három bünös személyazonosságát lehetett megállapitani. Az eljárásnak az az egy hátránya van, hogy nagyon költséges: egy képnek a továbbitása ötven dollárba kerül.

— **Beográdban ismét letartóztattak két gyanus bolgárt.** Beográdból jelentik: A beográdi rendőrség hétfőn ismét letartóztatott két bolgárt, akiket azzal gyanusitanak, hogy a szombaton leleplezett merényletkiben részük volt. Személyazonosságukat még nem sikerült megállapitani. Egyébként, mint *Lazarevics* Ljubisa, a politikai rendőrség vezetője ujságirók előtt kijelentette, a közbiztonsági viszonyok Beográdban teljesen rendesek, a merényletek veszélye elmult, mindamellett a szigoritott biztonsági intézkedéseket továbbra is fentartják. A letartóztatott bolgárok ügyében a nyomozás a legnagyobb erélyel folyik, a hatóságok azonban éppen a nyomozás érdekében részleteket nem közölnek a nyilvánossággal.

— **Lóverseny Szabadkán.** A szabadkai Lovaregylet e hó 21-ikén, áldozócsütörtökön rendezi az idei első nagy lóversenyt a Halasi-uti versenypályán. A verseny napján délután két órakor különvonat indul a versenytérre, ezenkivül a villamostársaság autóbuszai is rendelkezésére fognak állni a közönségnek. Szerdán este nyolc órakor a versenyben nevezett lovak árverését tartják meg és fogadásokat kötnek a győztes és helyre érkező lovakra. Belépőjegyek a verseny napjáig kaphatók Vidákovics Vécó üzletében és a Jedinstvo könyvkereskedésben. A verseny napján a versenytéri pénztári helyiségeknél fogják a belépőjegyeket árusitani. A lóverseny napján, csütörtökön este a Lovaregylet táncestélyt rendez a Bárány-szálló termeiben. A táncestélyen kerülnek kiosztásra a verseny dijai.

— **Kibővült a becskereki Jókai-ünnepély programja.** Becskerekről jelentik: A Torontálmegyei Közmüvelődési Egyesület Jókai-ünnepélyének dátumát a tervezett ju[illegible] helyett [illegible]-ban állapitották meg. Az ünnepély programját kibővitették egy uj szláv előadással, amelyet Bogdanov Nikola gimnáziumi tanár tart »Délszlávok Jókai müveiben« cimmel.

— **A halálautó halála.** Becskerekről jelentik: Márciusban történt, hogy Becskereken Markov Milos autója halálragázolta Nikora Valér borkereskedőt. A halálautót most hatón elérték a végzete: dara[illegible] tört a rendőrjárás oszlopaton, ahol sofőrje vélhetően elvesztette egy utmenti fának. Az autóban több utas ült, akik szerencsére csak könnyebb sérüléseket szenvedtek.

— **Sáskajárás Magyarországon.** Budapestről jelentik: A magyar alföldön az utóbbi hetekben pusztitó sáskaraj lepte el a földeket. Különösen Debreczen város negyvenkétezer holdas hortobágyi birtokán garázdálkodnak a sáskák. A veszedelem annál nagyobb, mert nem az egy helyen tartózkodó orosz, hanem a repülő marokkói sáskákról van szó. A hatóságok minden intézkedést megtettek a sáskajárás elháritására.

— **Változások a földmives hitelekről szóló törvényjavaslatban.** Beogradból jelenti tudósitónk: A földmives hitelekről szóló törvényjavaslatot tárgyaló bizottság hétfőn délelőtt ülést tartott és a javaslatot egész a 40. szakaszig elfogadta, azonban *fontosabb változásokat eszközölt a törvényjavaslatban.* Az eredeti javaslat szerint ugyanis az állam ötszázmillió dinárt bocsát a központi szövetkezeti igazgatóság rendelkezésére tiz év alatt. A módositás szerint ezt az összeget hat év alatt utalják ki a szövetkezeteknek. Elfogadták azt a módositást is, hogy a megállapitott hitelek 15 százalékát a már fennálló szövetkezeteknek kell adni. Ezenkivül még egyébb változtatásokat is eszközöltek, különösen a rövidlejáratu hitelek tekintetében.

— **Haldoklik a hires bécsi fiakker.** Bécsből jelentik: A városházán elhatározták, hogy a taxamétert végleg megszüntetik a bérkocsiknál. Erre ugyanis már semmi szükség, mert Bécsben csak azok az emberek járnak bérkocsin, akik ragaszkodnak a multhoz, vagy akikben kegyelet van, vagy akik ifjukori emlékeiket akarják felfrissiteni. Az automobil megölte a bérkocsit. Bécsben ma már csak hatvan kétfogatu és ötven egyfogatu van működésben.

— **Az uj lakástörvény.** A *Bácsmegyei Napló* hétfő déli száma ismertette a parlament által megszavazott lakástörvényt. A lakástörvény magyar forditása is megjelent időközben. Ez a forditás azonban magán viseli a gyors munka minden jelét: felületes, hézagos, ellentmondó és érthetetlen. Minthogy a lakástörvény mindenkit, lakót, háziurat egyaránt érdekel, a Minerva-nyomda a lakástörvényt pontos, jogászi magyar forditásban adja közre. A lakástörvény forditása füzetalakban szerdán reggel már megjelenik s minden hirlapárusitónál kapható.

— **Arab Matuzsálem.** Londonból jelentik: A földrajzi társaság ülésén egy felolvasó megemlékezett egy arabról, aki csodálatos módon bibliai kort ért meg a földön. Mekkában született és tizenkét vagy tizenhárom éves korában Palesztinába került. Akkor 1799-et jelzett a kalendárium és Napoleon hadakozott a sziriai partokon. *Látta Napoleont.* Városának lakói sohasem ismerték másképpen, mint nagyon öreg embert. Jelenleg hatalmas étvágyu „fickó" és most nő ki harmadszor a fogazata. Először hetven éves korában kötött házasságot. Nemrégen nősült másodszor. A tudós társaság tartózkodott a vélemény nyilvánitásától.

— **Ujabb kommunista összeesküvés Bulgáriában.** Szófiából jelentik: A hatóságok ujabb összeesküvést fedeztek fel, amely Kostenecbe, Ihlimanba és Dolnába ágazott el. Számos összeesküvőt letartóztattak.

— **Helységnévváltoztatás.** A belügyminiszter Kápolnavár nevét Vladicsno Szeló-ra változtatta át.

— **Ingyentej-egyesület Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A közeli napokban tartja alakuló-ülését a noviszadi ingyentej- és ingyenkenyér egyesület. Az akció élén a jótékonyságáról ismert *Kun* Gyula Józsefné áll. Az egyesületnek már eddig is háromszáz tagja van, de arra számitanak, hogy a tagok száma legközelebb eléri az ezerötszázat. Tagsági dij tiz dinár. Az akcióbizottság legközelebb tanulmányutat tesz Szuboticára az ottani hasonló intézmény megtekintésére.

— **Olszevszkát mégsem engedik el a bécsi Operától.** Becsből jelentik: Dr. Schipper, a hires baritonista, Olszevszka vőlegénye, hosszabb tanácskozást folytatott Schalk igazgatóval és az állami szinházak vezetőségével. Ebben a beszélgetésben a legfőbb állami szinházi hatóságnak az a hajlandósága jutott érvényre, hogy az egész ügyet barátságos módon intézzék el és a botrány összes szereplőit megtartsák továbbra is a bécsi operának. Dr. Schipper ma Londonba utazott és Olszevszkánál, aki az Operaház eljárása miatt különösen meg van sértve, el fog járni. Az Operaház vezetősége reméli, hogy Jeritzának teljes elégtételt adhat anélkül, hogy Olszevszkát az Operaház tagjai sorából elbocsátaná.

— **Ne bántsd a csendőrt!** A futoki csendőrség május 17-ikén egy tolvajt akart letartóztatni, Mézer Dragutin csetretvitzi illetőségü napszámos azonban a csendőröket ebben megakadályozta. Mézert letartóztatták és átadták az ügyészségnek. — Galovics János futoki csendőrt az őrsparancsnok kiküldte *Hauser* Erzsébet futoki lakóshoz, akit a község nevében felhivott, hogy kocsival és lóval közmunkára jelenjen meg a községházán. Hauser Erzsébet udvarában ott tartózkodott *Flinter* Jakab molnár, aki annyira dühbe jött, hogy dorongot fogott a csendőrre. Mikor Galovics csendőr fegyverhez nyult, Flinter megszökött. Később jelentkezett a csendőrségen, amely letartóztatta s bekisérte az ügyészséghez.

— **Hat havi börtön csecsemőgyilkosságért.** Pécsről jelentik: Kiskozáron nemrég feltünést keltett, hogy a temető egyik sirján friss hantolás van. Mikor a sirdombon ásni kezdtek, alig pár centiméternyire a föld alatt a csecsemő hullájára találtak. A csendőrség kinyomozta, hogy a hullát özv. Balogh Mihályné kiskozári asszony földelte el a sirba. Vallatóra vették a negyvenéves asszonyt, aki elmondotta, hogy valóban gyermeke született, de szégyenében eltitkolta, a gyermeket pedig, miután az holtan született, kendőbe csavarva elásta a temetőben. A csecsemőt felboncolták és a boncolás megállapitotta, hogy a gyermek élve született és fojtogatás okozta a halálát. A pécsi törényszék gyermekölésben mondta ki bünösnek az asszonyt és hat havi börtönre itélte.

— **Tolvaj asszonyok leszerelték egyik szentai templom orgonáját.** Szentáról jelentik: Csikós Józsefné és Szuromi Ferencné szentai asszonyok a szentai uj templom orgonájáról eloptak tizennyolc sipot, amelyeket elbeolvasztottak és eladtak. *Pécsi* István plébános feljelentésére a tolvaj asszonyokat a rendőrség letartóztatta.

— **Álhir egy budapesti szinház égéséről.** Budapestről jelentik: A tüzoltókat hétfőn este telefonon értesitették, hogy a *Fővárosi Operettszinház* előadás közben kigyulladt. A központi, valamint a hatodik és hetedik kerületi tüzőrség részéről erős készültség vonult ki, amely azonban megállapitotta, hogy a tüzvészről szóló bejelentés vaklárma volt és valaki — mint legutóbb többször megtörtént — felültette a tüzoltókat.

— **Maj lis Sentán.** Sentáról jelentik: Május 24-én a sentai Oltalom a Keresztesben fuvózenekar közreműködésével tánccal egybekötött jótékonycélu majálist rendez.

— **A franciák felszabaditották a marokkói őrállomásokat.** Párisból jelentik: A marokkói harctéren a francia csapatok nagy sikereket vivtak ki. Az előőrsök vonalán minden őrállomás és blokkház fel van szabaditva. A Bulmeur-őrállomásnál elkeseredett harc volt a riffkabilokkal. Az egész harcvonalról jelentések jöttek, hogy a riffkabilok kisebb-nagyobb erősitő csapatokat kaptak.

— **Szerelmi tragédia két halállal.** Budapestről jelentik: Vasárnap hajnalban halálosvégü szerelmi dráma játszódott le a József-körúti Savoy-szállodában. Szombaton estefelé megjelent a szálló portásánál Horváth József folyamőr, aki szobát kért. Fölment a szobájába, kisvártatva egy fiatal, csinos, nagyon jól öltözött leány követte. Reggel fél három órakor a szobapincér két dörrenést hallott. Bekopogtatott Horváth József szobájába, ahonnan csak elhaló hörgés hallatszott ki. Feltörték az ajtót s a szobában ketten feküdtek vérfőcsában: Horváth József és a fiatal leány, akinek irataiból megállapitották, hogy Párisi Rózsinak hivják és 22 éves. A leány homlokán lövési seb. Az első segélynyujtásnál mindjárt konstatálták, hogy a leány azonnal meghalt. A férfi a második golyót a saját fejének irányitotta. Haldokolva szállitották a mentők a kórházba. Az asztalon csak egy levelet találtak, rajta a következő sorokkal: „Közös elhatározással megyünk a halálba, mert nem lehetünk egymásé. Mindenki ellenezte a házasságunkat".

— **Zita ex-királyné állapota kielégitő.** Lequeitióból jelentik: Zita ex-királyné állapota eléggé javult, ugy, hogy kielégitőnek mondható.

— **Hatszor kisérelt meg öngyilkosságot egy hatgyermekes anya.** Budapestről jelentik: Hétfőn özvegy Raáb Józsefné hatszor kisérelt meg öngyilkosságot nyomora miatt. A szerencsétlen asszony átvágta a karján az ütőereket, lugot ivott, felakasztotta magát, a Dunába ugrott, a vonat elé vetette magát, de mindannyiszor életben maradt. Hétfőn a legutolsó percben mentették meg, nehogy öngyilkosságot kövessen el. A szerencsétlen asszony, aki hat gyermekét neveli, a legnagyobb nyomorral küzd.

— **Leszurtak egy csehszlovákiai szociáldemokrata párttitkárt.** Beregszászról jelentik: *Nemes* szociáldemokrata párttitkárt Irsován egy népgyülésen ismeretlen tettes leszurta. Nemes ezelőtt az Irsovai kommunista párt titkára volt és csak nemrégiben lépett át a szociáldemokrata pártba.

— **Utonálló hajómunkás.** Novis adról jelentik: Taranovics Achmed novisadi hajómunkás szombaton éjjel a Kislimánon késsel megtámadott egy, a strandról hazatérő társaságot. A megtámadottak segélykiáltásaira figyelmes lett a rendőrjárőr, amely lefegyverezte Taranovicsot és előállitotta a rendőrségre. Letartóztatták és megindították ellene az eljárást.

— **Az elmebajos gróf Vay gyilkossága a biróság előtt.** Bécsből jelentik: A mult év augusztus elsején éjjel a Bécs mellett levő Inzersdorf magánelmegyógyintézetben tragikus eset történt, amelynek a gyógyintézet egyik ápolója áldozatul esett. A gyógyintézet egyik ápoltja a huszonhárom éves gróf Vay Béla volt, akivel egy szobában aludt ápolója, Zaruba is. Az ápoló az emlitett éjszakán ki akart menni a szobából, de a gróf utána osont és az ágyból kivett deszkadarabbal az ápolóját hátulról leütötte, ugy, hogy az nyomban meghalt. Minthogy a vizsgálat eredménye szerint az elővigyázat hiánya okozta az ápoló halálát, az ügyészség vádat emelt a gyógyintézet vezetője, dr. Fries Edgar ellen életbiztonságba ütköző eljárás miatt. A biróság a szombaton megtartott tárgyaláson dr. Friest felmentette a vád alól, mert hanyagságot nem lehetett rábizonyitani és a biróság megállapitása szerint a katasztrófát sokkal inkább a szerencsétlenül járt áldozat elővigyázatlansága idézte elő.

— **A gyógyszerész-kamara megalakulása.** A jugoszláviai gyógyszerészkamara vasárnap ejtette meg a választásokat. A választásokon a hivatalos lista fölényesen győzött. A gyógyszerészkamara május 25-ikén tartja alakulógyülését

— **Száztiz pár harisnya.** Londonból jelentik: Az ir forradalom árnyéka merült fel annak a kártéritési pörnek keretében, amit egy ir arisztokrata hölgy inditott az 1922 juliusi forradalmi zavargások miatt. Palotáját akkor elpusztitották s most a pör kapcsán egész inventárját a birák elé terjesztette. A felsorolt tárgyak között szerepel nyolcvanhárom pár harisnya, melyet három fontra becsülnek páronkint; tizennégy estélyi ruha, tizenkét köpeny, páronkint négy font értékü cipők. Férje inventárjában pedig két lombfürészjáték, egy szekrény köztük tizenkétezer darabból, moly-gyüjtemény, amit ötszáz fontra becsültek. Arra a kérdésre, hogy nyolcvanhárom pár harisnya normális mennyiség-e egy urasszony garderobejában, az arisztokrata hölgy kijelentette, hogy egészen természetesen szüksége van ennyire. Jelenleg százötz pár harisnyája van. A Lady-nek nyolcezernégyszázhuszonkét font kártéritést itéltek meg, férjének pedig ötszázkilencvennyolc fontot — beleszámitva az értékes moly-gyüjteményt, igazán nem érdemes már férfinak lenni.

— **Mulatság.** A becskereki kereskedelmi alkalmazottak szervezete e hó 31-én pünkösd vasárnapján táncmulatságot rendez a Klub-kávéház összes helyiségeiben.

Ég a Fővárosi Operettszinház

Hogy miért gyulladt ki e szinház?
A konkurrencia végett.
Neki is le muszáj égni,
Ha az Unió legelt.

dió

»Letopis Matice Srpske.« A noviszadi szerb Matica folyóiratának április-májusi kettős száma most jelent meg gazdag tartalommal. *Vrhovac* Radivoj történetfilozófiai tanulmányt irt, *Boksan* Szlávkó ismerteti Teszla Nikolának a drótnélküli távíró feltalálása körüli érdemeit, dr. *Radoszavljevics* Paja folytatja Gandhiról és a hinduizmusról szóló értekezését. Közli a lap *Farkas* Geyza »Rossz álom« cimü szimbólikus irását, *Szmodlaka* Luka tanulmányát Gunnar Hejberg norvég drámairóról, *Petrovics* Veljkó novelláját, *Wendel* Hermann német publicista tanulmányát a délszláv eszméről. Dr. *Nedeljkovics* Dusán, dr. *Stefánovics* Jován cikkei, *Mirkovics* Nikola versei, *Zsivadinovics* Sztoján novellája és tartalmas szemlerovat van még a füzetben.

— **Öngyilkos lett a fogházban egy orgazdasággal vádolt ékszerkereskedőnő.** Nyiregyházáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt letartóztatta a rendőrség özv. Bayer-Zóbel Ábrahámnét, akinek Budapesten volt ékszerüzlete. Orgazdasággal vádolták, mert nagyértékü ékszereket vásárolt Somogyi Jenőtől, a hirhedt „uri betörő"-től, aki századosi egyenruhában szélhámoskodott és a nem kevesebb, mint ötvenhat betörést követett el. Az ékszerkereskedőnő azzal védekezett, hogy ő rendes napi árban vette az ékszereket a „százados ur"-tól, aki panaszkodott neki, hogy a felesége beteg, operáltatni kell, ezért kénytelen eladni családi ékszereit. A rendőrség nem fogadta el ezt a védekezést és Bayernét letartóztatta. Már vizsgálati fogságának első napjaiban öngyilkosságot kisérelt meg Bayerné: fölhasitotta bal karján az ereket. Az öngyilkossági kisérletet azonban idejekorán fölfedezték, a sebet lekötötték és igy Bayernét sikerült megmenteni. Nemrégiben — Somogyi Jenővel együtt — az ékszerkereskedőnőt is átkisérték a nyiregyházi ügyészség fogházába. Itt is állandóan hangoztatta fogolytársnői előtt, hogy nem éli tul a szégyent, amelybe az álszázados révén, ártatlanul került. Egy óvatlan pillanatban azután végrehajtotta tervét: letépte sebeiről a kötéseket és a cella vasrácsára fölakasztotta magát. Mire megtalálták, már halott volt.

— **Meg akarták zsarolni Pola Negrit.** Amerikai lapok jelentése szerint feltünést keltő botrány foglalkoztatja a Los Angeles mellett fekvő Holly Wood filmváros közönségét. Brustine Valse 24 éves filmszinésznő, ki a megszólalásig hasonlit Pola Negrihez, a világhirü filmdivához, vallomást tett a rendőrhatóságnál, hogy egy filmvállalat szerződést kötött vele, hogy erkölcstelen és obszcén pozíciókban engedje magát lefényképeztetni, hogy ezeket a filmeket Pola Negri nevével hozhassák forgalomba. A tulajdonképeni célja ennek a manővernek az volt, hogy ezeknek a kompromittáló képeknek segitségével nagyszabásu zsaroló hadjáratot inditsanak a rendkivül gazdag Pola Negri ellen. A rendőrség Los-Angelesben letartóztatott négy embert, akik a hires filmszinésznő ellen tervezett zsaroló hadjáratban résztvettek.

— **Ismét Herriot lett Lyon polgármestere.** Párisból jelentik: Vasárnap este volt Lyonban a polgármester választás. 57 szavazat közül 56 esett Herriotra, csak ő maga nem szavazott önmagára s igy a választás egyhangunak tekinthető. A lyoni községi képviselőtestület 32 szocialista és 26 radikális városatyából áll.

— **Papucsszögekkel harcolnak az automobilok ellen.** Szentáról jelentik: Ada és Szenta között ismeretlen tettesek napról-napra teleszórják az utakat papucsszöggel, hogy az autóforgalmat megnehezitsék. A rendőrség erélyes nyomozást inditott a tettesek után.

— **Crnabarán bevezették a telefont.** Szentáról jelentik: Crnabarán községbe, a lakosság kérésére, bevezették a telefont.

— **Szubotícai adókivetések.** A harmadosztályu kereseti adót kivető bizottság *május 22-én* a következő V—VIII. körieк adóügyét tárgyalja. Földbérlők: Mátics Rókus, Masa Antal, Molnár Péter, Molnár Mihály, Mihály Illés, Mészáros József, Masa Jánosné, Masa István, Mamuzsics Vecó, Miatovics Simon, Mészáros János, Miskolci Ferenc, Milánkovics Mihály, Milosev Illés, Mészáros Flóriánné, Masa Jánosné, Mészáros Imre, Márki Antal, Mácskovics Kálmán, Nagyhegyesi Lajos, Nagy István, Nagy András és társai, Nagy András és Berényi Péter, Nemedi Márton, Nagy Mihály, Nagy Istvánné, Nemedi Mátyásné, Nagy István és Kiss György, Német Mátyás, Nagy András, Nagy Mácó, Német Imre, Német József, Návai László, Narancsik Ádám, Nagyteleki Károly, Nagygilice János, Osztrogonácz István, Osztrogonácz Miklós, Paska Antal és társai, Polyvás Menyhértné, Osztrogonácz József, Virág András, Pálinkás József és társa, Pipics József, Papp István és Szalai Lukács. *Május 22-én* a következő I—IV. körieк kerülnek sorra: Tauer Iván, Reiner Mór, Sild Géza, Ertl Ferenc, Kovács Bálint, Andrasics Iván, Krmpotics Lajos, Montalion Lajos, Lévi Istvánné, Piorszki Lázár, Malagurszki Etel, Kopunovics Nikola, Stipancsevics István, Rusinkov Iván, Antunovics István, Kopilovics Antal, Mezneries Miljó, Szabó György, Sebestyén és Szenes, Mészáros Imre, Csóvics György, Kolonics Béla, Mukics Aladár, Szabados Béla, Engler Károly, Friedmann Ignác, Kolm Samu, Krausz Lajos, Mucsi György és társai, Polgár és társa, Herczog Ármin, Popovics Antal és Vuletics Vinkó, Svarcz András, Stern Sámuel, Beck Béla, Goldschlager Dávid, Jaramazovics Kálmán, Fischer Mór. *Május 23-án* a következő I—IV. körieк kerülnek sorra: Mészkereskedők és vállalkozók: Weitzenfeld és társa, Hadnagy Géza, Scheick Ferenc, Gabrics István, Lulics István, Péter József, Sándor Gábor, Kovács Kálmán, Kovácsevics Szilveszter, Rogics István, Sárcsevics Ágoston, Sztáics Daniló, Sztantics Péter, Verbánovics Pál, Kladek István, Krmpotics Antal, Polyákovics István, Gabrics Mihály, Tikviczki Balázs, Kladek István, Sajk Ferenc, Bajza Lajos, Ivics Sándor, Orcsics Balázs, Szudárevics Kálmán, Bulyovcsics István, Bukvics Balázs, Krmpotics Jakab, Kuluncsics Gergely, Kovács Antal, Vidákovics Kálmán, képkeretező: Bachinger Frigyes, Fogtechnikus: Reményi Frigyes, Erdélyi Mór, Majoros István.

— **Halálozás.** Szentáról jelentik: Borzaski Vladimir szentai kereskedő felesége vasárnap délután Szentán hirtelen meghalt.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörapparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor- és rézárugyárától Subotica, Jugovićeva 25.

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készit Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

SPORT

A Bácska Áldozócsütörtökön Becskereken játszik egy kombinált csapat ellen. A Bácska Áldozócsütörtökön Becskereken ellenfelével a Kadima-Obilics kombinációból összeállitott csapat lesz az ellenfele. A mérkőzést fél öt órai kezdettel az Obilics-pályán tartják meg.

Prágai csapat Noviszadon. Az OSKV. tárgyalásokat kezdett a prágai *Vrsovice* vezetőségével, hogy az egyesület első csapata pünkösd másodnapján Noviszadon vendégszerepeljen az OSKV csapata ellen. A prágai csapat tizezer cseh koronát kér a noviszadi egyesülettől.

Bécsi futballeredmények. Bécsből jelentik: A nem-amatőr bajnokság vasárnapi fordulóján a Hakoah legyőzte az Amatőröket.

Hakoah—Amateur 3:0 (1:0). A Hakoahban Nemes volt a legjobb.

Wacker—Rapid 5:3.

Admira—WAC 3:1.

WSC—Rudolfshügel 4:0.

Az uruguayiak julius 11-én játszanak a Vienna ellen. Bécsből jelentik: A Vienna julius 11-ére lekötötte az uruguayiakat, akik a prágai vereség után jóval olcsóbb áron hajlandók Bécsnek bemutatni futballmüvészetüket.

Ausztria—Csehszlovákia. A május 24-én lejátszandó osztrák-csehszlovák válogatott mérkőzésre a csehszlovák futballszövetség a következő csapatot állitja ki: Staplik — Hojer, Seiffert — Kolenaty, Kada, Mahrer — Wimmer, Sedlacsek, Vanik, Capek, Jellinek. Az osztrák csapatot még nem állitották össze.

NYILTTER*)

A Magyar Radikális Klub 1925 május hó 16-án megtartott választmányi ülésén a *polgármesteri válság ügyében* azon határozatot hozta, hogy semmi ok nem forog fenn arra vonatkozólag, hogy a jelenlegi polgármester Malagurszky Albe személye iránti bizalom megváltozzon.

Futó Bélának, a Magyar Radikális Klub alelnökének, a Radikális Pártnak május hó 17-én tartott ülésén ezen határozattal ellentétes állásfoglalását a Magyar Radikális Klub elitéli és azzal magát nem azonosítja.

Subotica, 1925 május 20.

Gáffy György
a Magyar Radikális Klub elnöke.

*) E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG

Bonyodalom a becskereki kiállitás körül. Bécskerekről jelentik: A Bácsmegyei Napló megirta, hogy a bánáti kereskedelmi és iparkamara és a szuboticai Lloyd között tárgyalások indultak meg arra vonatkozólag, hogy ez év szeptemberére tervezett kiállitásukat a becskerekiek, a szuboticai kiállitásra való tekintettel jövő évre halasszák el. A tárgyalások még nem vezettek teljes eredményre, mivel a bánáti iparkamara a vasárnapi konferencián ugy határozott, hogy a szuboticaiak kérését egy közeljövőben összeülő konferencia elé fogja vinni, amely véglegesen dönt majd a becskereki kiállitás dátuma tekintetében. A szuboticai és becskereki kiállitás rendezősége kartizeteltéresekről a Bácsmegyei Napló becskereki munkatársának Stanojlovics Szvetozár becskereki iparkamara titkára kijelentette, hogy véleménye szerint a bánáti közgazdasági köröknek támogatni kell a szuboticai kiállitást és el kell halasztani a becskerekit a jövő évre egyrészt azért, mert a becskerekiek kötelezték magukat a novisadi kongresszuson a szuboticai kiállitás támogatására, másrészt, mert a két kiállitás majdnem egyidőben való rendezése kárára volna a Vajdaság gazdasági érdekeinek.

Egy budapesti textilcég tizmilliárdos fizetésképtelensége. Budapestről jelentik: Budapest egyik legnagyobb textilüzlete, a Deák Ferenc-uccában harminc év óta fennálló Hertzka Gusztáv és Fiai cég hétfőn a budapesti törvényszéken fizetésképtelenséget jelentett és kérte a kényszeregyezségi eljárás megindítását. A passzivák 11 milliárd, az aktivák pedig 3 milliárd magyar koronát tesznek ki.

Az uj
lakástörvény
teljes,
hiteles jó magyar forditása
holnap megjelenik
és minden
ujságárusitónál kapható
Az eddigi forditás hézagosságát, ellentmondásait és hibáit a lakástörvény teljes magyar forditása küszöböli ki.

Wien-Novisadi Expresshajóforgalom
A gazdasági élet egészséges vérkeringésének legfontosabb feltétele az áruk gyors és pontos szállitása, amely a kereskedőknek époly érdeke mint a fogyasztóknak, mert az előbbinél emeli az áru kelendőségét, az utóbbinál pedig *minőség és ár tekintetében biztosit előnyöket.* A helybeli Bröder és Fenyő szállitó cég a közönségnek ebben a tekintetben óhajtván szolgálatára lenni, közli velünk, hogy az expresshajó Novisad-Wien között hetenként 2-szer 30 órás szállitási időtartammal közlekednek, miáltal a postai szállitás szükségtelenné válik, annál is inkább, mert az express hajóval való szállitás jelentékeny olcsóbb is, mint a postai. A fent emlitett cég átveszi ezen hajójáratokon mindennemü áruk továbbitását. A küldeménye a cég bécsi fiókjának Bröder és Fenyő, Wien I. Sonnenfeldsgasse 8 adandók át.
A Bródet és Fenyő cég, mely 5 év óta *igen bevált, minden felölelő organizacióval* rendelkezik, Bécsben, Bratislavaban és Passauban saját fiókokat tart fenn amelyek segélyével gyors teherhajókon, melyek Bécs és Bratislavaból 5 nap alatt Passauból pedig 10 nap alatt érkeznek, rendes gyütőforgalmat bonyolit le. Bővebb felvilágositásokkal, nevezett *szállitási vállalat dijtalanul szolgál.*

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai
1925. május 18.

Budapest valuta 1135—1157, devizа 1155—1163.

Bécs deviza 1150—1154, valuta 1148—1154.

Berlin deviza 680—682 milliárd márka, valuta 675—679 milliárd márka.

Prága deviza 54.80—55.30, valuta 54.40—54.90.

London deviza 299.50.

Newyork deviza 162.50.

—

Zürich, máj. 18. *Zárlat:* **Beograd 8.35,** Páris 26.80, London 25.095, Newyork 516.75, Brüsszel 26.10, Milanó 21.075, Amsterdam 207.75, Berlin 123, Bécs 0.007280, Szófia 3.775, Prága 15.30, Varsó 99.05, Budapest 0.007260, Bukarest 2.45.

Beograd, máj. 18. *Zárlat:* Páris 3.22, London 299.70, Newyork 61.65—61.70, Genf 11.95—1197, Milanó 2.52, Berlin 14.70—14.75, Szófia 45.25, Prága 1.83—1.8325, Budapest 8.69, Bukarest 28.50—29.50.

Noviszadi terménytőzsde, máj. 18-án. Irányzat lanyhább. Tengeri, bácskai, tiszai hajóállomás R. K. 205 dinár, szerbiai hajóállomás R. K. 203 dinár. Liszt, bácskai 6 számu kenyér 535. Forgalom: tengeri 7000, liszt 150 q.

Budapesti terménytőzsde, máj. 18. A terménytőzsdén nyitáskor az irányzat tartott, barátságosabb tendenciával, miután Csikágóban és Newyorkban a buza 2, illetve 3 centtel drágult. A tengeri 1.75, a rozs 2 centtel drágább.

A budapesti piacon az amerikai jegyzések hatása nem tud teljesen érvényesülni, mert a vételkedv főként tavalyi buza iránt hiányzik. 415.000—417.500 koronával ajánlanak legjobbminőségü tisztvidéki buzát. Ujbuza iránt jobb az érdeklődés, bár nagyobb vételkedv itt sincs.

A takarmánycikkek piaca nyitáskor, a zabot és tengerit kivéve, teljesen üzlettelen. Árpában van élénkebb kinálat, de csak a sörárpát keresik. A tengeri az egyetlen cikk, amely már nyitáskor szilárd. 272—275.000 korona Budapesten a prompt tengeri.

Budapesti értéktőzsde, máj. 18. Irányzat lanyha. Árfolyamok: Bankok: Angol-Magyar 31.25, Földhitelbank 163, Magyar hitel 365, Jelzáloghitel 29, Osztrák Hitel 134, Keresk. Bank 9325. Biztositók: Első Magyar Bizt. 4750, Foncière 112, Malmok: Borsod-miskolci 185, I. budapesti gm. 138. Nyomdák: Athenaeum 67, Franklin 63, Pallas 148, Rigler 70, Faipari vállalatok: Kőrösbányai 9, Ofa 483, Szlavónia 55. Bányák és téglagyárak: Magnezit 1170, Általános kőszén 3000, Salgó 454. Vasmüvek és gépgyárak: Ganz-Dunubius 2100, Ganz-villamos 1080, Belga fém 109, Rimamurányi 105, Schlick 38. Közlekedési vállalatok: Nova 169.5, Államvasut 368, Tröszt 169.

Csikágói gabonatőzsde, máj. 17. Buza májusra 170.5, Buza juliusra 133.5, Buza szeptemberre 144.375, Tengeri májusra 113.5, Tengeri juliusra 116.375, Tengeri szeptemberre 114.25, Zab májusra 45.75, Zab juliusra 44.875, Zab szeptemberre 44.875, Rozs májusra 121, Rozs juliusra 113, Rozs szeptemberre 105.

Newyorki gabonatőzsde, máj. 17. Buza őszi vörös 211.5, Buza őszi kemény 185, Tengeri 126.5. Az irányzat szilárd.

Olcsó és jó **PAPLANOK** csak Német Margit üzletében kaphatók. Német-trafik 3335 Edény-piac

TÁJFUN

Irta: Jack London

Reggel négy óra volt. Éppen végeztünk a reggelivel, mikor az a parancs jött a fedélzetre, hogy mindenki álljon készen a csónaknál.

— Balra! Elesen balra!

Ezt a vitorlamester kiáltotta. És mingyárt uj parancsokat harsogott.

— Felgöngyölni a fővitorlákat! Le az előderékszárnyat! Vissza az elővitorlát szélirányába!

Igy indult neki a szkunerünk, a Sophie Sutherland, a Jerimo-fok mellett, neki a japáni partnak 1893 április 10-én.

Zürzavar és zenebona következett. Három csónakhoz tizennyolcan voltak. Némelyek a csigákba kapaszkodtak, mások a köteleket oldozták. Jöttek a kormányosok a kompasszal, jöttek az evezősök az élelmiszeres ládákkal. A fókavadászok, a szigonyvetők, a puskák és a munciósládák terhe alatt roskadoztak. A holmit egy-kettőre berakták a csónakokba.

A vitorlamester kiadta az utolsó parancsokat és végre elindultunk. három pár evezőt feszitve neki a viznek. Mi a nagy csónakban voltunk és az evezőt alaposan meg kellett huznunk. A három kisebb csónak hamarosan elszakadt dél és nyugat felé, a szkuner pedig olyan irányban fedezte az utjukat, hogy baj esetén a kis csónakoknak kedvező szelük legyen hazafelé.

Gyönyörü reggel volt, a kormányosunk mégis rosszat sejtve, csóválta a fejét, mikor a felbukkanó napra nézett. A régi matrózközmondást morogta: »Hogyha vörös a nap reggel, vigyázni a legényekkel«. A nap csakugyan mérges-vörösen nézett széjjel és az a pár kicsi fekete felhő amit »szerecsenfej« néven ismer a tengerész, ijedten tünt el a keleti ógboltról.

Észak felé a Jerimo-fok emelte sötét, tiltó fejét, mint valami felbukkanó vizi szörnyeteg. Itt-ott ragyogó vonalakkal csikozta be a téli hó, amit még nem kergetett el a nap ereje és a fok felől könynyü szél futott ki a tengerre. A szélben hatalmas sirályok lassan, erős szárnycsattogással emelkedtek, miután uszonyos lábukat félmérföldnyire hurcolták a viz szinén, mig szárnyra tudtak kapni. Alig halt el a csattogásuk, mikor egy raj tengeri fürj vágott fel süvölgő szárnyakkal a szél irányában arrafelé, ahol nagy csapat cet hurcolta óriási testét. Ugy szuszogtak, mint valami gőzgépek. A tengeri papagály éles, rikitó, kiáltása öt-hat fiókát riasztott meg éppen a csónakunk irra előtt. Akkora ugrásokkal menekültek, hogy a testük egészen elhagyta a vizet. Fejünk felett egy sirály kényelmes, nagy körökben cirkált, és hazai emlék gyanánt egy kis veréb szemtelenül megült a csónak orrán. Félrecsapta a fejét és roppant vidáman elkezdett csicsregni. A csónakok már a fókák közé értek. A távolból már hallottuk a puskák dörrenését. A mi vadászaink is rákezdték.

A szél lassanként megerösödött. Délután három óra felé, mikor tizenkét lelőtt fókával a csónakban éppen azon tanakodtunk, hogy induljunk-e már vissza, vagy dolgozzunk tovább, a szkuner középárbócán megjelent a hazahivó zászlójel, biztos jele annak, hogy a barométer esik és a vitolamesterünk aggódik a négy csónakért.

Futottunk előre a szélben. A kormányos összeszoritott foggal ült a helyén, két kézre fogta a kormánylapátot és nyugtalanul kapkodta a tekintetét: ha a hullámhegyen lebegtünk, akkor a szkuner távolságát szemlélte, különben pedig a hátunk mögött figyelte a szél fodrát a vizen, vajjon viztömeg, vagy habtaraj jön-e felénk azzal a fenyegetéssel, hogy keresztülcsap rajtunk. A hullámok farsangi táncot jártak, a legfurcsább ugrásokat müvelték, mintha csak vad passzióval üldöznének bennünket, hol itt, hol ott, hol elől, hol hátul tornyosodtak fel, mig egy mindegyiknél hatalmasabb folyékonyzöld vizhegy, élén tejfehér taréjjal, fel nem emelkedett az óceán háborgó méhéből és el nem nyomta valamennyit.

Sietve elértük a szkunert és végre fenn voltunk a fedélzeten. Néhány perc alatt megnyuztuk a fókákat, feimostuk a csónakokat, meg a fedélzetet, lesiettünk a fedélközre a duruzsló tüzhöz megmosdani, ruhát váltani és nekiültünk a kiadós, forró vacsorának. A szkuner feszülő vitorlákkal rohant előre. Hetvenöt mérföldet kellett még haladnunk reggelig déli irányban, hogy megközelitsük a bő fókaterületet, mert az eddigi két vadásznap folyamán csak egyes elszórt csapatokkal bibelődtünk.

Az első őrség esi nyolc órától éjfélig az én csoportomra jutott. A szél most már alaposan dolgozott, és a vitorlamester, aki le és feljárkált a tatfedélen, ugy vélte, hogy ma éjszaka nem sokat fogunk aludni. A fővitorlákat egy-kettőre felgöngyöltük és megerösitettük, az előderékszárnyat levontuk és bekötöttük. Ekkorra már hatalmas hullámok csapkodtak át a korláton, elöntötték az egész fedélzetet és összetöréssel fenyegették a csónakokat. Tiz órakor azt a parancsot kaptuk, hogy forditsuk át a csónakokat és rakjuk fel a viharkötélzetet. Ez el is tartott éjfélig, mikor felváltott bennünket. Én mentem le utolsónak. Lenn mindenki aludt, csak a zöld matróz-ujoncunk, a kőmivesből lett tengerész nem, aki tüdővészben haldoklott. A lámpás vadul táncoló lengése sápadt, imbolygó világossággal öntötte el a hálóhelyeket és a vizhatlan sárga matrózkabátokon maradt vizcseppeket ugy megragyogtatta, mint az arany. A sarkokban mintha homályos árnyak jöttekmentek volna, a lámpa fölött pedig, a hajótestet átjáró oszlopok nyilásainál, ahol az árnyak ugy leselkedtek, mint a sárkányok a barlang szájában, olyan sötét volt, mint a pokol. Mikor a hajó nagyobbat lendült, a világosság egy pillanatra itt is áthatolt, de aztán visszahuzódott és még sötétebb lett minden. Az alattság között süvöltő szélvihar lármája ugy hatott le ide, mint a hidon átnyargaló vonat, vagy a parthoz csapódó dagály. A hajó orrának vágódó hullámok akkorákat csaptak rajta, mintha azonnal darabokra zuznák. Az eresztékek, a gerendák, a deszkázatok nyögtek, recsegtek és csikorogtak és elnyomták az ágyában vergődő ember nyögését. A fedélzet gerendáihoz feszülő előárboc küzdelme finom port szitált a fejünkre és bele vegyitette a maga külön csikorgását az orkán általános üvöltésébe. Az oszlopok fejénél kis zuhatagok ömlöttek le a fedélzetről, a földön kis patakokká egyesültek a ruháinkról csurgó vizzel és eltüntek a padlóban.

A középőrség második harangjelénél, vagyis szárazföldi nyelven, hajnali egy órakor, orditva jött le a parancs:

— Mindenki a fedélzetre! Rövidre a vitorlákat!

Az álmos matrózok felkászálódtak a hálóhelyekről, belebujtak sebtiben a ruháikba, felrántották a vizhatlan csizmát és rohantak fel a fedélzetre. Ilyenkor szokta a keserü matrózhumor idézni: »Add el a farmot, eredj a tengerre!«

A szél erejét a fedélzeten lehetett csak igazán látni. Az embernek az volt az érzése, hogy a szél valóságos szilárd fal gyanánt áll előtte. Szinte lehetetlen volt egy lépést is tenni előre az ingó fedélzeten, vagy lélekzetet venni, mikor egyegy roham nekünkcsapott. Leeresztettük az elővitorlát és megerösitettük. A vaksötétben alig lehetett dolgozni. De ha sem csillag, sem holdvilág nem nézhetett keresztül a viharfellegek sötét tömegén, amelyek a szél előtt robogtak és teljesen elfogták az eget, a természet mégis segitett egy kicsit: az óceán robajló, hatalmas tömegéből lágy világosság áradt. A rettentő nagyságu hullámok, amelyek a tengerviz miriádnyi ázalagjától foszforeszkáltak, mintha csak tüzes áradatot söpörtek volna végig a fedélzeten. Minden hullám toronyszerüen emelkedett egyre magasabbra, egyre vékonyodva, mignem az éle elgörbült és bögve zuhant rá a korlátra. Halvány fényben villogó viz tonnái csaptak át a fedélzeten, a matrózok szilárd kapaszkodókhoz menekültek. Minden hasadékban, minden nyilásban sziporkázó fénypatakocskák maradtak vissza, de jött a következő áradat, hogy elmossa őket és ujakat csapjon a helyükre. Néha a hullámok olyan gyorsan követték egymást, hogy viztömegüknek nem volt ideje lefolyni és a fedélzet percekig a korlátok tetejének vonalában viz alatt állott, mig az áradat utat nem talált magának vissza a tengerbe.

Hogy a fővitorlát behuzhassuk, kénytelenek voltunk szél alatt futni az egyetlen ormányderékvitorlával. Mire ezzel elkészültünk, a szél olyan borzalmas nagyságu viztömeget tornyozott elénk, hogy szél alatt nem futhattunk tovább. A vihar kénye-kedve szerint ragadott magával bennünket a permetező és csapkodó levegőben. A hajó egyik pillanatban vadul jobbra zökkent, a következő pillantban már ugy billent balra, hogy majd felfordult. Mire nappalodni kezdett, egy tenyérnyi vászon nem maradt göngyöletlen a hajón. Az uj manöver óta a hajó orrát már nem érték akkora hullámok, de a testén át oldalról még mindig dühöngve rohant át az áradat. Ugynevezett szárazvihar volt ez, mert az eső nem esett, de a szél finom permeteggel töltötte meg a levegőt, amely az árboccsucsok magasságáig csapott fel és ugy vágta az arcot, mint a kés. Száz lépésnyire nem lehetett látni, pedig már kinaposodott. A tenger most sötét ólomszint hordott és a szél lassu, hosszu, fölséges hömpölygéssel óriási vizhegységeket emelt benne. A szkunker őrült szökkenési rendszert kapott. Olykor szinte megállott, mintha hegyre akarna mászni, akkor hirtelen felszökkent, jobbra és balra megbillent, a hullámhegy tetején megint kiegyenesedett, mintha visszahőköine az eléje táruló hatalmas mélységtől. Mint egy lavina nekiindult a mélységnek és mire lezuhant, hátulról már ugy döngették a vizek, mint ezernyi óriási pöröly, tejfehér habáradat lepte el egész fődélzetét, - aztán megint elülről kezdődött az egész: fel a hegyre, le a mélységbe.

A szél lassan szünni kezdett és tiz óra tájban már arról volt szó, hogy kezdjünk vitorlával dolgozni. Elhaladtunk egy gőzhajó, két szkuner és egy négyárbocos bárka mellett, alig egy tengernyi vászonnal. Tizenegy órára már fenn volt két vitorlánk és tizenkét órakor már teljes vitorlázattal futottunk ellenkező irányban, hogy elérjük a fókaterületet.

Lenn két ember éppen a kőmüves hullját varrta vászonba, hogy előkészitsék a tengeri temetést. A viharral együtt elszállott a kőmüves lelke is.

Forditotta: Harsányi Zsolt

Fordson
THE UNIVERSAL TRACTOR
KLEIN GÉZA és FIAI SUBOTICA
Fordson
THE UNIVERSAL TRACTOR
KLEIN GÉZA és FIAI SUBOTICA
Fordson
THE UNIVERSAL TRACTOR
KLEIN GÉZA és FIAI SUBOTICA

Házról-házra
szájról-szájra jár a hir
hogy ezután minden vevő csak
PALMA CIPŐT
vásárol, mert nemcsak minősége kitünő, hanem a legszebb és a legelegánsabb is.
Egyedárusitás: Subotica, Pašićeva ulica 8. (Weinhut-ház)

OLCSÓBB MINT BÁRHOL! ENGLER ALBERT Harisnya Áruháza SUBOTICA Štrosmajerova ul. 8.

NYILTTÉR.

„DAMA" FEHÉRNEMŰSZALÓN

Felhivjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérnemükre.

Garniturák

anyaggal együtt, ing és nadrág már 140 din.-tól e legszebb kézimunkával teljesen készen. Azonkivül **hálóingek, jumperleibchenok, kombinék, ingbugyik,** ágynemük, abroszok, storok készülnek a legszebb kivitelben.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

Értesitès

Tisztelettel értesitem az igen tisztelt vevőimet, hogy

cipészetemet

áthelyeztem Schneider Károly cipészüzletébe, apósomhoz

Paja Kujundžića ulica 11.

(Wesselényi utca, Molczer ház) Gyors és figyelmes kiszolgálás! Minden munka elvállaltatik.

Továbbra is szives pártfogást kér

BOTKA divatcipész

4192

---

400 DINÁR JUTALOM

annak, ki Sombor és Bezdán közti országuton elveszett bőrtáskámnak nyomára vezet, melyben másra teljesen értéktelen iratok voltak. Megtaláló jelentkezzék **Szloboda szállodában** vagy a rendőrségnél **Somborban.** 4197

Teljesen ujonan berendezett és kompressor nélküli Dieselmotorral üzemben levő

MALOM ELADÓ

Esetleg társ keresteltik, vagy felében is eladó. Ugyanitt egy 70 HP félstabil gőzgép is olcsón eladó.

Cim: Dr. Belohorski és Szugyi Forgalmiroda Novisad, Šafarikova ulica 7. szám.

A „Szabadkai Felső Kereskedelmi Iskola"-ban 1910-ben érettségit tett növendékek **15 éves találkozójukat** folyó évi junius hó 28-án Subotican tartják meg. Néhány barátunk cime sajnos még ismeretlen, ezért kérjük **Kántor Jenő, Lélek Imre, Makk István, Mike János, Révész Győző, Hacker Izsó** és **Fodor Lajos** urakat vagy azok hozzátartozóit, sziveskedjenek cimüket haladéktalanul közölni a rendezéssel megbizott barátunkkal. 4219

Cim: **Roth Dezső Subotica, Generala Milojevića ul. 5.**

KÉPVISELŐKET

(helyi, kerületi ügynököket és üzletszerzőket) keresünk nagy világcégek **által gyártott az egész világon szabadalmazott,** uj, szenzációs házi használatra való készülékeink és tömegcikkeink eladására. (Minden háztartásban, üzletben, vállalatnál nélkülözhetetlenek). **Biztos,** állandó és fokozódó jövedelmet **foglalkozás.** Szakértelem nem szükséges, minden szorgalmas ember (nő is) foglalkozhatik az eladással. Szükséges tőke 7000 (hétezer) dinártól feljebb, (arányban a kivánt egyedárusitási **joggal felruházott** rayon-terület nagyságával). Lehetőleg személyes bemutatkozás:

„ORION" KI- és BEVITELI BIZ. VÁLLALAT

BEOGRAD, Gospodar Jevremova 6. (A Kalimegdan közelében)

Szerb-magyar-német levelezés. 4218

TELEFON 122

FATELEP SUBOTICA

Bognárfa		
Pintérfa		
Bükkhasáb tüzi	D	38
Gyertyánhasáb tüzi	„	42
Bükkapró tüzi	„	45
Gyertyánapró tüzi	„	50

házhoz szállitva. Állandó nagy raktár, vagontételekben is. Ostraui kovácsszén, faszén, cséplőszén.

Mérsékelt árak!

Milo Brdar erdőipar

Braun Lázárnál

Subotica 3222

Legolcsóbban vásárolhat

uj és használt benzin, szivógáz és nyersolaj-motorokat minden nagyságban. Különféle malomgépeket, hengerszékek, hámozógépek, tarárok stb.

Petrás László

gépjavitó műhelyében

Veliki Bečkerek

Geleova (Német) ul. 48.

Vállalok mindenféle motor, gép és kazánjavitásokat.

Autogén hegesztést.

Cserеüzletek.

Kedvező fizetési feltételek. 3156

Hölgyek figyelmébe!

Értesitem a t. közönséget, hogy szalonomat megnagyobbitva áthelyeztem

Štrossmayerova 22.

szám alá (Halpiac)

Kosztümök, ruhák, blúzok, legolcsóbban és legelegánsabban készülnek

Hirn Salonban

ÚJ

CSERÉPKÁLYHÁK

tűzhelyek, jutányos árban kaphatók. Átrakások és javitások szakszerűen, legolcsóbb árban elvállaltatnak. - Vidéken is e szakmába vágó mindenféle munkát elvállal:

TAKÁCS MIHÁLY CSERÉPKÁLYHÁS

Subotica, városi zenede mögött. 2702

MÉHES

30 olaszméh családdal teljes felszereléssel

eladó

BEGA hirdető és közvetitő, Vel.-Becskerek a főpostával szemben. 4214

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK,

a törvényszéki palota mellett.

TELEFON 329 760

KÜLÖNLEGES SZER MALÁRIA ELLEN!!

„MALARSAN" 30 gr

Sol. ton. CHININ FERRO-CHL. ARS.

Kapható minden gyógyszertárban és nagy drogériában! 4305

Praktikus kupéhőrendők, kézitáskák bőrből és vászonból, nesseserek, női bőrredikülök, férfi bőr- és cigarettatárcák a legolcsóbb árban kaphatók.

Megrendeléseket és javitásokat elfogadok

SCHLAGER HENRIK

hőrendős és bőráru szaküzlete

Aleksandrova ul. Farkas-ház. 3863

Napernyőkészités átalakitás Hollán'ernél

Barátok temploma mellett 4296

JÉG

kapható minden mennyiségben a

Sombori Hengermalom r. t.-nál

(Somborski mlin na valjke d. d.)

Szállitható vasuton is. 4260

„ORPHEUS" 3272

zeneműi- és hangszerkereskedés

Jelačićeva ul. 6.

Mindennemű zeneművek. Opera és operettek zongorakivonatai. Iskolák. Zenekari művek nagy választékban. Elsőrangu és kiváló hangszerek. Valódi Pirazzi hurok

---

Cipőkülönlegességek

párisi divatlap szerint

RÓKA

divat cipészetében

Subotica, Pašićeva u. 9. 3530

Mindenkinek érdeke, hogy megtekintse ujonnan bevezetett versenyszabóságomat jó minőségü külföldi szövetekből. Egy zeheviot férfi öltöny mérték szerint 800 dinár. Egy kamgarn férfi öltöny mérték szerint 950 dinár és igy felebb minden izlést kielégitő divat szerint. **PEITS ISTVÁN** szabó Vilsonova ulica 35. 3531

3776

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyszinen a legmodernebb és legprecizebb hengerfurógépekkel

Krausz Gyula

vas- és fémöntődéje V. Bečkerek Gundulićeva ul. 7. Telefon 329

STENICIN

a legjobban bevált féreg és POLOSKAIRTÓ

Kezelése egyszerű, nem piszkit. — Kapható

Drogerija Landauer

Subotica. 509

Cipőüzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

cipőüzletemet

a „Bela Lala"-hoz, az Apollo épületében

Novisadon

(a városházával szemben) megnyitottam. — Állandóan raktáron tartok legkiválóbb minőségü cipőket a legolcsóbb árban. Kérem tekintsék meg a raktáramat vételkötelezettség nélkül.

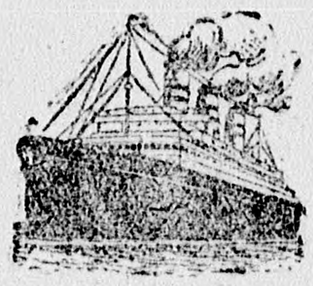
Kiváló tisztelettel

MAVRO POLLAK

NOVISAD

„VESNA" HAJÓZÁSI RESZVENYTÁRSASÁG

SUŠAK

Rendszeres személy és áruforgalom

DÉL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágositással szolgál:

ALDAN SZVETISZLAV vállalati üzlete **VELIKA-KIKINDA**

3030

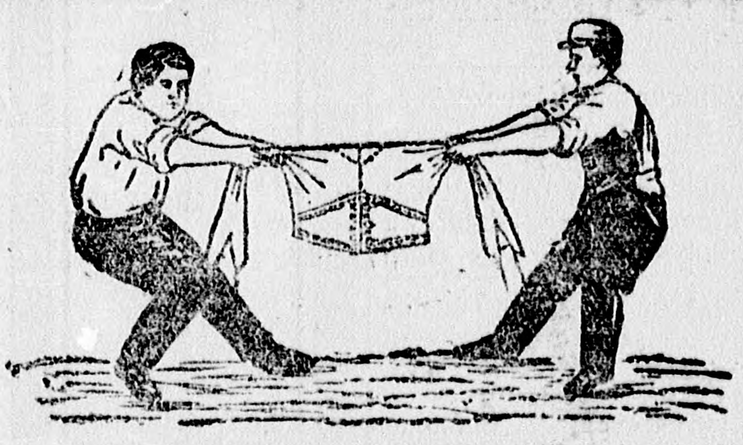
Uj vukovári arctisztitó kenőcs szeplő, himlőhely, sömör, májfolt, kelések, fakadékok, forróságí pörsenés, orrvörösség és minden egyéb arcvirágzás ellen.

Uj vukovári bőrszépitő szappan és puder, mely az arckenőccsel a használati utasitás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal arcot kölcsönöz

Egy nagy tégely ára 12 dinár, kisebb 8 dinár, szappan 6 dinár, pouder 10 dinár.

Minden tégelyen Krajčović, a készitő arcképe látható.

ZE. KRAJČOVIĆ GYÓGYSZERTÁRA VUKOVÁR 3125

ELSZAKITHATATLAN FEHÉRNEMŰ

9591 mindenkinél olcsóbban

KRAUSZ BÉLA I DRUG SUBOTICA

Rudićeva ulica 3. Ügyeljen a cimre.

FERD. PIATNIK & SÖHNE WIEN

PIATNIK NÁNDOR és FIAI BUDAPEST

KÁRTYAGYÁRAK

kizárólagos képviselete egész Jugoszlávia területére

F. BEDŐ SUBOTICA

Šenoe ul. 10. Telefon 436.

Tekintettel a forgalomban levő hamisitott bélyegzőjü kártyákra, csak a nálam vásárolt kártyákért vállalok felelősséget

---

Aki vé szegény, sápadt vagy aki egyáltalán gyenge, az egészségét csakis a legujabb gyógyszerrel nyerheti vissza, melynek neve „Ferrodovim". Kitünő gyógyszer és valódi áldás a mocsaras és vizenyős területek lakósainak, ahol fiatal és öreg egyaránt szenved a malariától és egyéb betegségektől. A FERRODOVIM emeli az étvágyat és bármely betegnek visszaadja erejét, frissességét és ismét egészségessé teszi a vért. Már 2—3 üveggel biztos eredmény érhető el. Ennek az áldásos gyógyszernek az eladását a közegészségügyi minisztérium engedélyezte. Megrendeléseket elfogad és a gyógyszert utánvéttel és portómentesen küldi:

pharm. mr. BOGDAN BOGDANOVIĆ gyógyszerész, **Mostar (Hercegovina)**

Egy üveg ára kimeritő használati utasitással 40 dinár.

LIFKA KERT MOZI

18-tól—21-ig hétfőtől—csütörtökig

Goldwyn Cosmopolitan világattrakció

HÁROM HÉT

Elynor Glyn regénye 6 felvonásban.

FEBÁK ZÁRI

szerepét Alan Prinple szépségdíjat nyert művésznő alakítja

Ki ne ismerne az izzó szenvedélyek és forró szerelemről állított regényt, mely az egész világon a legnagyobb sikert aratta? Az ügyes amerikai rendező a beállításokban olyan szenvedélyt vitt, hogy szinte szuggesztív erővel ragadja magával a lebilincselt nézőt.

I. LOVAS DIVÍZIÓ ZENEKARA MŰSORÁT VEZÉNYLI.

Az előadás kedvezőtlen idő esetén a teremben lesz megtartva. amerikai film monopolja.

HÁZASSÁG

Házasságokat előkelő, uri, vagyonos körökben diszkréten közvetít Faragó irodája Budapest, Népszínház-utca 16. Cégjelzéstelen levelezés. Díjtalan felvilágositás. 3803

FOGLALKOZÁS

Elsőrendü női vagy férfi kiszolgáló a rövidáruszakmában jó fizetéssel kerestetik. Cim a kiadóban. 4275

Jó házból való intelligens fiuk ékszerész-tanoncnak felvétetnek. Martin Barteš. Bogovićeva ulica 20. 4281

Abszolut megbizható házvezetőnőt keresek, aki önállóan egy kétszemélyes háztartást kifogástalanul vezetni tud. Ajánlatokat »Jól tudok főzni 626« jelige alá a kiadóba kérek. 4272

Mérlegszerelő nagy gyakorlattal, valamint tanoncok fizetéssel felvétetnek. Mérleggyár- Subotica, Palicsi-ut 154. 4276

Mérlegképes könyvelő állást keres. Bővebbet minden nap délelőtt. Telefon 344. 4216

Okleveles gyógyszerész kerestetik julius 1-től három havi kisegitésre. Cim a kiadóban. 4196

Intelligens házvezetőnőt kéttagu családhoz keresek, ki a házi munkát egyedül végzi. Ajánlatokat »Házvezetőnő« jeligére a kiadóba kérek. 4178

Fiatal fogtechnikus junius 1-re állást keres. Cim a kiadóban. 4316

Villanyszerelő. önállóan dolgozó, installáción, hálózaton alkalmazást keres helyben. esetleg vidékre is. Szerb, német és magyarul beszél. Ajánlatokat fizetésmegjelöléssel »Hálózatra« jeligével a kiadó továbbit. 4299

Gyakorlott varró-, tanuló- és kifutóleány felvétetik. Löw-varroda, Baiski put 9

Római zarándokutra jegyet átvennék. Cim a kiadóban 4303

Kézimunkát, mindenfélét állandó munkára kiadok. Mintával jelentkezzenek 1—3 óráig Szegedi-ut, menhellyel szemben, belső épület emeletén. 4301

Palicsra kisebb uricsaládhoz szakácsnőnek ajánlkozom. Cimeket a kiadóba kér. 4300

Gyakorlott napszabót felveszünk. Kramer Antal és Társa. 4306

Intelligentes deutsches Fräulein wird zu einem fünfjährigen Mädchen für sofort akzeptiert. Offerte an Jenő Neu, Novibečej. 4297

Gabonahivatalnok perfekt könyvelő, a gabonaszakma minden ágában jártas, többévi gyakorlattal állást keres. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbit. 4324

Okleveles tanitónőt keresek birtokra ki 2 kis lánykánkat a magyar I. polgári osztályára tanitaná s a zongora tanitását is vállalná. Német nyelvet beszélők előnyben. Ajánlatokat okmánymásolatokkal, fényképpel (ezek visszaadatnak) és fizetési igény megjelölésével kérem. Állás julius 1-én elfogadható. — Dr. Brestyánszky, Žednik. Bačka. 4323

Fiatal vaskereskedősegéd junius 15-ére állást keres. Cim a kiadóban. 4327

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Perfekt szakácsnő uri házaknál azonnalra állást keres. 4315

Kereskedő utazói, esetleg ispáni vagy más hasonló állást keres. Beszél szerbül, németül és magyarul. »Bega«-hirdető, Velikibečkerek. 4313

Perfekt magyar-német levelezőnő, aki a gyors- és gépirásban teljesen jártas, felvétetik Lederer Leó cégnél Somborban. 4311

Jobb házból való fiatal nő gyermekek mellé jobb családhoz ajánlkozik. Beszél németül, szerbül és magyarul. Cim: Schmolka hirdetőiroda Novisad, Futoška 2. 4312

VÉTEL-ELADÁS

Eladó gyors teherautó, kiváló, üzemképes, 3 tonnás, 30 HP »Packard«. Kiss Dezső szabóüzlete, Senta. 4319

Balog Lina

Eredeti olajfestményeket, mütárgyakat kedvező fizetési feltételek mellett legjobban beszerezhet BALOG LINA cégnél Subotica.

Tekintse meg állandó kiállitásomat.

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállitásra: v. férfi női raglán és télikabátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérnemüek és minden más tárgyak állandóan olcsón eladatnak. Subotica, I. kör, Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Egy antik vitrin eladó. Megtekinthető: Paje Kujundžića ul. 4 házmesternél. 4158

Somborban egy modern uj ház, hat szoba, fürdőszoba az összes mellékhelyiségekkel eladó. A ház azonnal elfoglalható. Bővebbet Kralja Petra ul. 49. 4264

Szelepházakat Marschall regulátorral, MÁV lokomobilokhoz szalma- és törekrázó tengelyeket készit Fuchs gépmühelye Kula, Bačka. 4183

Eladó 333 holdas birtok, harmadrésze, vagyis 111 hold, a hozzátartozó 11 épület, 22 ló, 70 szarvasmarha, kb. 300 disznó, 220 birka és bárány állománnyal és idei terméssel. Családi okok miatt azonnal átadó kedvező fizetési feltételekkel. Bővebbet özv. Kramerné ügynökségi irodájában Osijek I. Kapucinska ul. 10. Telefon 648. 4138

Eladó egy 30—32 HP Astra szivógázmotor magánjáró, MÁV gyártmány, keveset használt. Jonás István asztalos, Bač (Bačka). 4179

Ebédlő, vadonatuj, eladó, Megtekinthető 12—4-ig V., Mažuranević (Biró) ul. 9. 4223

Fodrászüzlet, jóforgalmu, eladó. Jávor Lajos, Kula. 4208

Kiadó három bolthelyiség a Frankopanska utcán. Ugyanott egy szalámigyár felszerelés jókarban eladó. Palicson három nyári lakás konyhával, butorozva, kiadó. Érdeklődni Frankopanska ul. 15. 4134

Motorbicikli, teljesen uj állapotban, eladó. Cim a kiadóban. 4318

Beográdban, a legforgalmasabb utcában, igen jómenetelü fehérnek - üzlet, mühely, két sütőkemencével és minden berendezéssel azonnal eladó és átadó. Érdeklődni Haurich Lenez kereskedő, Pančevo, Bánát. 4317

KÜLÖNFÉLE

Daruvary-Creme éjjeli használatra és az eredeti »Renée« Lilium - Creme nappali használatra a legideálisabb szépitőszerek. Kapható mindenütt, ahol nincsen, a készitőnél, Blum (Illés) gyógytár Subotica, a főpostával szemben. 3592

Modern géphimzés (damburirozás), különféle kézimunkák és fehérnemükészités Aida kézimunkaüzletben. (Csirkepiac, kisköz). 3746

Üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóban. 4280

Különbejáratu két butorozott szoba egy-két ur részére junius 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 4241

Órák, ékszerek

feltünően olcsón kaphatók

Nyilas és Csajkásnál

Subotica, 3851

Strossmajerova ul. 7. Huspiac

Vidéki hölgyek és urak ékszerjavitást és drágakőfoglalást megvárhatják Blahánál, Subotica, Edénypiac. 4126

Szoba-konyhás lakás butorral átadó. Cim a kiadóban. 4302

ÉKSZEREK

inga- és zsebórák, irókészletek, ridikülök, cigarettatárcák ezüstből és alpakkából — Nagy választék, olcsó árak.

SOK

ékszerésznél, Rudičeva ul.

Azonnalra kiadó lakás, szezon vagy egész évre, egy igen szép villa külön bejárattal, áll két nagy szobából előszoba, konyha, éléskamra, pince s melléképületekből. Villany bevezetve, Jó ivóviz. Közel a fenyveshez. Földmives-iskolával szemben. Tudakozódni a kiadóban. 4325

Jóforgalmu füszerüzlet lakással és áruval más vállalat miatt átadó. Cim a kiadóban. 4320

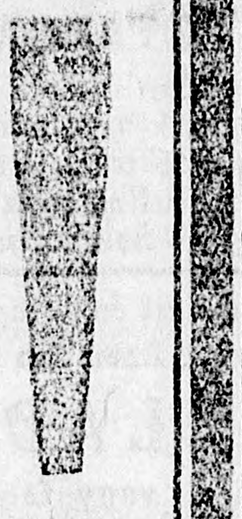

HIRDETMÉNY

A szuboticai villamos telep nagy komforttal berendezett városi üzleteben a munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy ez **nyolc napon belül megnyitható lesz.** A villamos szakmába vágó minden szerelési anyag, u. m. **csillárok, fali és asztali lámpák, motorok, ventillátorok, vasalók, gyorsforralók** és egyéb villamos készülékek naponta érkeznek és aki jó és szép árut olcsó áron venni akar, ne sajnálja a fáradságot a villanytelep ujonnan megnyitandó üzletét meglátogatni.

Teljes tisztelettel

a Suboticai Villamvasut és Világitási R. T. igazgatósága.

HIBÁS KASZÁK KICSERÉLTETNEK

FŐLERAKAT:

A VILÁGHIRŰ és ELISMERTEN LEGJOBB

OBILIĆ-KASZA

KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSBEN

MINDEN DARABÉRT JÓTÁLLÁS KÜLÖN JÓTÁLLÓ LEVÉLLEL

BARZEL D. D. SUBOTICA

Bérmálásra ÉKSZEREK ÓRÁK és RIDIKÜLÖK A LEGOLCSÓBBAN KAPHATÓK **Ádám** ÉKSZERÉSZNÉL SUBOTICA RUDIČEVA U. 6

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépén Subotican.